

MEVROUW BOVARY

IN BRAAKLAND

EERSTE NEDERLANDSE

VERTALINGEN

CATALOGUS 32

Heering's Cherry Brandy

Het Likeur dat niet benevelt
 Het Likeur onmisbaar voor Cocktails en Gin Sling
 Het eenige Likeur dat zich laat drinken als Apéritif en Pousse-Café
 Het Likeur voor Puddingsauzen—Overheerlijk in Fruit-Salads-Bowls IJs enz.

per $\frac{1}{2}$ fl. f 2.75

per $\frac{1}{1}$

NIEUWE BOEKEN

BACCARAT

een roman door J. C. Kelk

Parijs in de zestiger jaren, verheugde zich in een druk bezoek van de Kroonpretendenten van alle Europeesche staten.

Een merkwaardige omstandigheid was het zonder twijfel dat bijna in alle Europeesche vorstenhuizen omstreeks dien tijd jonge kroonprinsen waren Alexander Russisch troonopvolger, Edward van Engeland, George van Denemarken, prins Willem, oudste zoon van Willem III. koning der Nederlanden en anderen zochten en vonden in Parijs een bewegingsvrijheid, die in eigen land niet mogelijk geweest zou zijn.

Kelk legt in zijn boek het accent op Prins Willem, voor wien Frankrijk een tweede vaderland geworden is. Het is een episode uit het leven van dezen Prins, waarom heen de roman is opgebouwd. Een boek vol humor en levensvreugde, met een rake karakterisering der hoofdfiguur.

Prijs gebonden F. 4.70

Reis naar het eind van de nacht

L. F. Céline

Prof. Dr. Valkhoff schrijft o.a. Het verschijnen van "Reis naar het eind van de nacht" is een gebeurtenis, een openbaring.

Niet alleen door de niets ontziende durf van den auteur die ons door de somberheden van de menschelijke natuur en de menschelijke daden voert, door de heil van de oorlog, koloniale verschrikkingen, ellenden van ziekte, prostitutie, moord en dood in volksbuurten, doch vooral op de wijze waarop dat alles verteld wordt, het levende woord, raak en schilderend met een uitbeeldingsvermogen dat aan Rabelais herinnerd. Het is een waar boek—niemand zal het durven ontkennen, het is ook een geweldig kunstwerk door de geniale verteltrant van den schrijver Céline.

Prijs gebonden F. 8.30

BATAVIA - SINGAPORE

door Mia Cevanu

Zal er ergernis ontstaan over de ietwat rauwe schildering van zeden in Nederland's Tropische gewesten, het eerst zal men de waarheidsliefde van den acteur in twijfel trekken of hem boos ter verantwoording roepen helaas..... hier is slechts neergeschreven wat werkelijkheid was toestand van zeer kort nog geleden..... Zijner, die den auteur van partijdigheid beschuldigen willen, omdat de bewoners van het Britsche schiereiland als zooveel beter worden geschilderd, dan hun naburen op Java, dan kan de auteur echter de geruststellende verzekering geven, dat het ook daarniet altijd even heilig toe gaat maar dat in dit geval de belichting anders moest worden, n.m.l. gezien door de oogen van den hoofdpersoon die hier een ander leven vond.

Deze jonge vrouw is geen eenling temidden van duizenden anderen. Zij is een tijdsverschijnsel in de Indische Maatschappij, De sfeer die broeit is voor velen gelijk, slechts de loop der levens is verschillend.

Prijs, gebonden F. 4.70

ONMONDIG GENIE

roman door Tai Aagen-Moro

De wijze waarop Tai Aagen Moro haar onderwerp behandelt, is aangenaam, onsentimenteel, zakelijk, en wijst op een groote psychologische kennis. Deze wijze om de tragiek van het leven te behandelen, die geen oogenblik oppervlakkig wordt, integendeel, diep ernstig is, is een weg die weinig begaan is in onze soms zoozeer met uitpluizing van gevoelens beladene literatuur.

"Onmondig genie" bevestigt de overtuiging die Pers en Publiek zich na lezing van haar vorige roman "Kleine vrouw" reeds gevormd had, dat hier een onmiskenbaar groot talent zich openbaart.

De Sumatra Post, 31 mei 1934 (Delphen)

Prijs gebonden F. 4.20

Boekh. Varekamp & Co.
 Medan Tel. 1600

Wij ontvangen een nieuwe zending

VRIES- & KOELKAMERARTIKELN

Ex. m. s. „Marnix v. St. Aldegonde”

Schelvischlever

Bismarckharing

Haringfilets i/mayonn. sauce

Ga'felbitter

Appetitsild

Gebakken Spiering

Gestoomde Makreel

Gerookte Spekbokking

Gerookte Holl. Paling

Berliner Leverworst

Gestoomde Ossentong

Bloedworst

Cervelaatworst

Tongenworst

Boterhammenworst

Salamiworst

Procureurspek

Preskop

Geldersche Rookworst

Smeerleverworst

Appelen

Peren

Sinaasappelen

489

N. V. Handel Mij. SIN SENG HAP

Tel. 950 & 951—MEDAN—Kesawan 1

VENDUTIE

op Maandag 4 Juni a.s. des avonds om 6 uur ten huize van den WelEd. Heer Z. KUIN—ZWARTWEG No. 2 van ZED's zeer goed onderhouden inboedel, w.o. een zeer mooi cylinderbureau, modern salonzijte, rooktafel met kop, blad, salonlampen, vloerkleden, cocoskleed, portières en gordijnen, lampekappen, schilderijen, eetkamerameublement in stijl, divan met bultzak, en kleed, slaapkamerameublement in stijl, diverse rottan zijtes, wasbak met spiegelenplateau, waschtafels, waschstellen, babytafels, Eng. 2 pers. bed, kinderbed, compleet, keukengerei, grasmachine, etc. etc. LAUTENBACH & Co. tel. 68 2427

Vendutie

op Vrijdag 1 Juni a. s. ten huize van den WelEd. Heer E. C. VON HOLTZ Indra-poeraweg No. 6 Belawan, des morgens te 10.30 uur van ZED. zeer goed onderhouden inboedel w. o. Brunswicksalongsramofoon, Hosp. ledikanten, el. speelgoedtrein, ping-pongtafel, dames en heerenfietsen, jongensfiets, zingende kanaries, cactussen, etc. etc.

Met opdrachten belast zich gaarne het,

Vendu, Commissie- en Handelskantoor

2455 J. M. BAL Tel. 252—309

REMINGTON

NOISELESS

PORTABLE

DE MEEST LUXEUSE MACHINE.

ZEER IN PRIJS VERLAAGD.

Imp. N. V. HANDEL MIJ. v/h

VAN NIE & Co.

KER

LEVE

315

2.50

Door een alh
 ben ik in de
 de Dames e

D A

2.50

806

Nieuw OI

164973 —Meisje
 Ik hel
 Moede
 164985 Doe h
 169232 So ein
 Hab k
 169240 Wie s
 Adieu
 169287 In die
 Wenn

169301 Die S

169313 Lasst

Klein

Heut

713 NAESSEN

Nederlands

Hoo

Agentsch

Vestigingen in de

de Straits Settlements

VOOR AD

1 **Louis Ferdinand Céline** *Reis naar het eind van de nacht*. Roman uit het Fransch vertaald door J.A. Sandfort. Ingeleid door Prof. Dr. P. Valkhoff.

Amsterdam: Mulder & Co., [mei 1934]. 233 x 160 mm. Heellinnen. XII, 612 p. Eerste druk. Streepje op het voorplat. Voorste kneep gebroken. Pagina XI-XII los. € 60

¶ Eerste Nederlandse vertaling van *Voyage au bout de la nuit* (1932).

Recensenten lieten zich positief uit over de kwaliteit van de vertaling van dit geruchtmakend debuut. Céline zelf was, in een brief aan zijn Nederlandse vertaler van 26 april 1934, eveneens enthousiast:

‘Sans conteste c’est le plus bel ouvrage des 9 traductions! Vive les Pays Bas dès lors!’

J.A. (Joop) Sandfort (1893-1959) was vertaler van boeken van Giacomo Casanova, André Gide, D.H. Lawrence, J.B. Priestley en François Rabelais. In 1930 had Sandfort Querido aangeboden een vertaling van *Ulysses* te maken, maar daar zag de uitgeverij geen heil in.

2 **T.S. Eliot** *Braakland*. Een gedicht. (Vertaald [uit het Engels] door Theo van Baaren.)

Amsterdam: G.A. van Oorschot, ([juli] 1949). 139 x 214 mm. Ingenaaid met omslag van marmerpapier met titeletiket. 40 p. Typografie Huib van Krimpen. Gedrukt door Mouton & Co. in een oplage van 500 exemplaren. Eerste druk. € 35

¶ Eerste Nederlandse vertaling van *The Waste Land* (1922). Na het gedicht zijn ook de ‘Notes’ van Eliot in vertaling opgenomen.

Voor het omslag werden vermoedelijk restanten marmerpapier gebruikt: van de vele bestaande varianten zijn er momenteel twee leverbaar.

De verschijning van *Braakland* werd in de pers nauwelijks opgemerkt. In 1986 verscheen een nieuwe vertaling van Jan Venderickx, in 2007 een van Paul Claes.

Theo van Baaren (1912-1989) was godsdienstfenomenoloog, dichter en vertaler. Al in 1941 was hij, op aandringen van Martinus Nijhoff, aan zijn vertaling van *The Waste Land* begonnen. De beroemde openingsregel vertaalde hij als:

‘Wreedste der maanden is April, drijvend’.

Laatbloeiers.

OPSTELLEN EN DICHTEN.

Prijs f 1.50, gebonden f 1.90.

Uitgave S. & W. N. VAN NOOTEN, Schoonhoven.

Nieuwe Plaatwerken

verschenen bij W. VERSLUYS, Amsterdam.

VINCENT VAN GOGH. 40 Photocollo-graphies d'après ses tableaux et des-sins. f 15.—

De platen zijn alle opgezet of stevig ivoor-carton, in rand.

S. JESSURUN DE MESQUITA. Reproduc-ties naar 30 Sensitivistische teekeningen. Met een inleiding van M. W. v. d. VALK. f 4.—

Vroeger verschenen:

VAN GUYEN-Album. 10 Lichtdrukken f 3.—

MEINERS-Album. 10 Lichtdrukken f 2.50

VERSTER-Album. 10 Lichtdrukken f 2.50

Platen in Lichtdruk op zwaar carton.

1. VINCENT VAN GOGH. Gebed voor den maaltijd f 2.50

2. ———— Vroonw. 2.50

3. J. BOSBOOM. Kerkinterieur. 2.50

4. W. MARIS. Kerk te Freiburg 2.50

Een vluchtig oordeel te vellen over een ver-taling, het boek daarbij niet eens open te snijden, is in deze dagen van boeken-lawine vergeefelijk, echter verstandige menschen oordeelen zelf:

MEVROU BOVARY.

Van GUSTAVE FLAUBERT.

Vertaling van P. H. PRIEM

f 1.90, gebonden f 2.40. (33244)

Uitgave van C. L. G. VELDT, Amsterdam.

* Bij NUGH & VAN DITMAR te Rotter- *
* dam is zoeven verschenen en alom ver- *
* krijgbaar gesteld: *

Ontoerekenbaar

DOOR

FRANS VAN ERLEVOORDT.

Prijs f 1.90.

„Ontoerekenbaar” zal voor het eerst worden gespeeld te Amsterdam, door het Rotterd. Tooneelgezelschap, Dir. P. D. VAN ELJSDEN, op Donderdag 1 Decem-ber a.s. (33662)

Nieuwe Roman.

Langs een Afgrond,

DOOR

VICTOR IDO,

Schrijver van „DON JUAN”, „SATAN” enz.

Prijs f 2.90.

Uitgave S. & W. N. VAN NOOTEN.

Schoonhoven. (32425)

Een mooier, grooter pak bestaat niet.

Een pak voor Jong en Oud.

Keurige, beroemde werken met fraaie platen, 3 Boeken voor f 1.— samen.

1. ANDRIESEN. Het leven en de lotgevallen van Columbus. De ontdekker van Amerika. Groot uitgebreid werk, met zeer fraaie gekleurde platen. Een boeiend, onderhoudend boek, vroeger f 1.90. (33597)

2. DE FOE. Het leven en de zonderlinge lotgevallen van Robinson Crusoe. De echte, geroemde Boeken-zette, men op den te zenden postwissel van slechts f 1.— en men ontvangt het pak Boeken gratis. (33603)

3. Het leven gered, of de geschiedenis van een jongen dief, met gekleurde platen. Dat is nu een flink pak Boeken om van te water-tanden, 3 Boeken die meer dan f 4 waard zijn, nu tijdelijk voor slechts f 1.— samen.

Leroemde Boeken-zette, men op den te zenden postwissel van slechts f 1.— en men ontvangt het pak Boeken gratis. (33603)

Een kunstenaar, die bladje-geest meeslepend en betoverend door hartstocht en harmonie, dat het mij was of ik het heilig blauw van de Middellandsche Zee weer zag.

Hier hebben wij het werk voor ons van een groot kunstenaar in de taal. Handelsblad.

... een reeks van gezichten op hoogeffen maatgang bewegend en wordend.

Alle detail-in-zich-trekkende observatie, voor wie geen kleur of lijn of beweging verloren gaat, passioneele zielsbeweging in hoog-gehouden rhythmengang”.

WILLEM KLOOS.

(Zie: Veertien jaar Literatuurgeschiedenis IIe d. Blz. 113—115).

Inderdaad dit is een superieur mooi boek, goed doordacht en edel gevoeld, knap geschreven.

N. J. TELPERS.

Verdiend gelezen te worden door alle Nederlandse Vrouwen. En de mannen mogen het ook wel lezen. Handelsblad.

Het is vooral een heuglijk verschijnsel, dat een boek van zooveel betekenis als dit, oorspronkelijke arbeid zal zijn van een deskundige als de Heer Snelleman, en dat er blijkbaar geen kosten worden gespaard om het met buitengewone zorg te illustreeren.

Arnhemse Courant.

Toch zouden die platen, hoe fraai ook op zich zelf, ons onbevredigd laten, zonder de schilderachtige beschrijving van land en volk door den heer Snelleman. Nieuwe Ct.

Het werk van Dr. Stratz, „De Kleeding van de Vrouw”, neemt eene eerste plaats in, niet alleen om de nette uitvoering, maar vooral om de belangrijkheid van het onderwerp.

De Natuurvriend.

De jarenlange onderzoekingen en ervaringen van den geachten schrijver waarborgen ons een inhoud, waarvan alles te verwachten is ten aanzien van hetgeen op dit gebied wetenswaardigs voorkomt.

Geneeskundige Courant.

„De Schoonheid der Vrouw” bevat zeer veel wetenswaardigs, in aangename vorm meegedeeld.

Handelsblad.

Door den aangename vorm, waarin het geschreven is, en den rijkdom der afbeeldingen maakt de lectuur van het boek, dat men meer belang gaat stellen in het behandelde onderwerp en zich daardoor, als het ware spelenderwijze, veel wetenswaardigs eigen maakt, waaraan men vroeger niet gedacht had....

ERKRIGGEAAR.

(33602)

& HOLKEMA'S BOEKHANDEL, TERDAM.

Een juichkreet over deze uitgave, die een vreugde zal brengen voor ons volk, groot en klein.

Vrij en Vroom.

Een lust voor de oogen, een lust ook voor de lachende kinderfantasie. (w.g.) NELLIE.

De uitvoering laat niets te wenschen over.

Belang en Recht.

Uit de inleiding door C. N. den Hertog: ... De mooie sprookjes zijn goed en de leelijke niet. Dit behoort tot de eerste soort.

Goed he, dat natve lieve meisje naast den titan van hout.

N. Rott. Crnt.

Maar met hoe fijnen zin heeft de vertelster haar doel weten te bereiken, met details, even goed bedacht als gevoeld....

Waarlijk mooi van taal is heel de droom.

N. Rott. Crnt.

De uitvoering is smaakvol en echt Hollandsch. De verhalen zijn zoo eenvoudig geschreven, zoo zuiver lief gevoeld, dat t een genot is zoo'n boek te hebben voor de Kleintjes van 6—8 jaar.

Vrij en Vroom.

Een lesje van kennis en een van moraal zit er in de verhalen, maar... heelemaal niet „schoolmeesterigs” — het lesje komt ongemerkt, en liefde tot de natuur geeft geur en kleur aan het kleine vertel-sel.

N. Rott. Crnt.

Niet minder geestig dan dit verhaalje „Van een glasscherf” is dat van den „Muziek-Automaat”.... Kan het fijner?....

N. Rott. Crnt.

In dezen bundel is „De Veldbloemen” een lief verhaalje. „Van een glasscherf” is bijzonder geestig. „Heilige Kersnacht” is aandoenlijk mooi.

Handelsblad.

Het is iets heel prettigs dit boekje in de kring onze. Volgens mij behoort Mevr. Stuten tot de allerbeste kinder-auteurs.

Ida H.

ERKRIGGEAAR.

(33603)

van W. VERSLUYS Amsterdam

Een boeiend boek voor jonge meisjes 290 pag. in heel linnen stempelband, versierd door D. Nijland. f 1.25.

Stoische Wijsheid.

(Handboekje der Moraal).

Uitgegeven door J. H. LEOPOLD, met korte aantekeningen. Inhoud: 1. Het Handboekje van Epictetus; 2. Marcus Aurelius tot zichzelf. 90 cent. Gebonden f 1.25.

LENTELINDE.

Het Lied van een Jonge Liefde, door JAN EELEN.

Oplage voor Nederland 100 ex. In Hollandsch omslag f 1.50.

De Twistappel.

Een roman door VIRGINIE LOVELING.

f 2.40. Smaakvol geb. f 2.90.

Gewetenswroeging.

Roman door E. OVERDUYN HELLIGERS.

f 3.40. In linnen band f 3.90.

Eerste Bundel 95 cent Geb. f 1.50.

Liedjes, Wijzen en Poëzie.

Door J. H. SPEENHOFF.

DICHTER-ZANGER-TEEKENAAR.

UITGEGEVEN

VAN RIETSCHOTEN & H. leveren concurrerend Dynamo's en Electriciteit.

VOOR SI

Spotprijs-Uitverkoop van

Bij ieder bedrag van ten minste van f 6.

1e Premie: Een Zilveren Serenader van CH. ROCHUSSEN, waarde ± f 275. 3e Premie: Een schilderij van CH. LEICKERT, waarde ± f 150,000 enz. enz. 6e Premie: Een 2½

De loting der Premien is op 1 Dec. 1904 te Rotterdam. Alle deelhebbers ontvangen de Trekkingslijst.

1. Geillustreerde Encyclopaedie, fraai gebonden, slechts f 1.25.

2. JOHN MILTON. Het verloren Paradijs. In prachtband f 1.

3. DANTE. De Hel. In prachtband f 1.

4. J. J. L. TEN KATE. De Planeten. In prachtband f 1.

5. J. J. L. TEN KATE. Dichtwerken. 12 deelen in 4 prachtbanden f 6.50.

6. Dr. E. LAURILLARD. Graan en Groen, Poëzie en Proza. In prachtband f 1.50.

7. Dr. E. LAURILLARD. Onder de Palmen, stichtelijke verhalen. In prachtb. f 2.60, nu f 1.50.

8. GOETHE's Herman en Dorothea. Groote uitgave met 10 keurige photographieën, in prachtband. Prijs f 12.50, nu f 4.80.

9. REUTER. Verjaars-Album, prachtband, goud op snede, f 1.

10. R. HAMERLING. De Koning van Slon, gedicht in 10 zangen. In pr. b. f 3.50, nu f 1.50.

11. Neerland's Letterkunde in de 19e eeuw, bewerkt door A. W. STELLWAGEN, Proza en Poëzie. 3 deelen in 1 prachtband f 3.50.

12. Het leven van Jezus, folio prach-uitgave, met 12 kunstplaten, rijk gebonden, goud op snede. Prijs f 15, nu f 4.50.

13. ALEX. VER-HUELL. Scherts en Ernst, Denkende Beeldjes, Studentenschetsen. Afspiegelingen. Ze zijn er! Samen met 252 platen, de echte originele

met voorwoord D. Simons. SJOFF Met e Omslag Prijs f 1.25. ... Hij hij kon, zoo g zuiverheid va

Slaapst door MAX Vertaling van

ARTIS uitgegeven

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

UZELT In 4 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

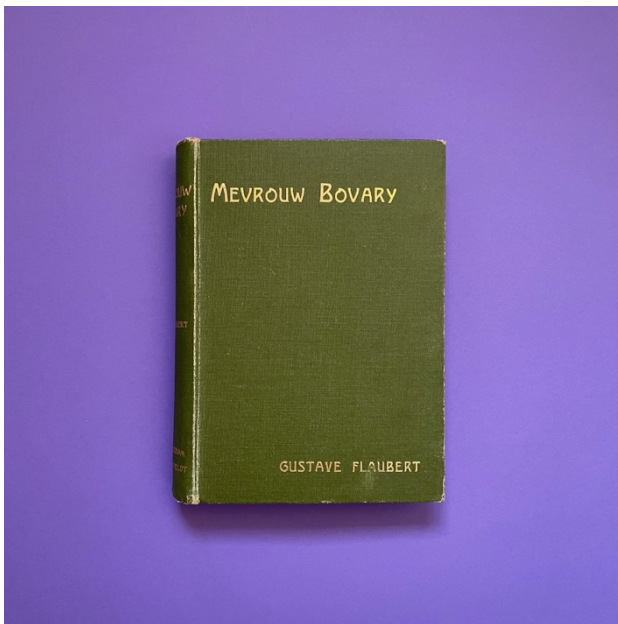
Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

Op e In 5 kleun Gecartonneerd

3 **Gustave Flaubert** *Mevrouw Bovary*. Vertaling [uit het Frans] (en een voorwoord) van G.H. Priem.

Amsterdam: C.L.G. Veldt, [november 1904]. 204 x 152 mm. Verguld heellinnen. (6), 320 p. Niet afgesneden. Eerste druk, eerste band. Vochtplekje in de band. Hoekjes en rug iets gesleten. € 120

¶ Eerste Nederlandse vertaling van *Madame Bovary* (1857), verschenen vijftig jaar na het origineel.

In 1904 en 1905 werd deze vertaling van een onvertaalbaar geachte roman veelvuldig besproken in kranten en tijdschriften. Recensies verschenen onder meer in *Algemeen Handelsblad*, *Het Vaderland*, *Het Nieuws van den Dag*, *Haagsche Courant*, *Arnhemsche Courant*, *Bredasche Courant* en *De Vrije Socialist*. Over het algemeen werd de kwaliteit van Priems vertaling geprezen. Israël Querido en Frans Netscher wijdden er uitgebreide stukken aan.

In 1910 verscheen een titeluitgave van deze vertaling in de reeks *Meesterwerken der buitenlandsche romanliteratuur* bij Van Holkema & Warendorf.

Gerrit Hendrik Priem (1865-1933) was schrijver en vertaler. Van zijn hand verschenen zowel dichtbundels en detectives als oorspronkelijke romans. Behalve *Madame Bovary* vertaalde hij ook boeken van Maurice Maeterlinck. Hij maakte in 1905 een bloemlezing uit het werk van Nietzsche.

4 **Alfred Jarry** *Ubu koning*. Een guignolade in vijf bedrijven. (Vertaald [uit het Frans] door F. Chasalle [= C. van Wessem], C.J. Kelk en E. Vergé. Met een avertissement en toneelaanwijzingen van de vertalers. Met een motto van Vondel.)

Amsterdam: J. Emmering, [november] 1922. 205 x 135 mm. Ingenaaid. Omslagillustratie en frontispice van de auteur. 64 p. Eerste druk. Vochtplekjes in voorzijde omslag dat deels loszit. € 180

¶ Eerste Nederlandse vertaling van *Ubu roi* (1896), het absurdistische toneelstuk dat wordt gezien als een van de eerste uitingen van dadaïsme en surrealisme.

De krachtterm 'merdre' wordt hier vertaald met 'verrèk' en 'turfmolm'. In een brief aan een van de vertalers van 7 juli 1936 vond E. du Perron een beter alternatief: 'verdrek', vanwege de extra 'r'.

Fragmenten van deze vertaling waren in 1922 in het mei-juni-nummer van *Het Getij* gepubliceerd.

Ubu koning is mogelijk de allereerste vertaling van *Ubu roi*: een Tsjechische vertaling kwam uit in 1928, de eerste Engelse pas in 1951.

Zeldzaam. Menno ter Braak merkte al in 1938 op: 'Of er nog exemplaren van dit boekje verkrijgbaar zijn, weet ik niet, maar ik acht mij in deze aera gelukkig er een te bezitten.'

Een aantal kogels trof de Duitse hydropaan, die had willen vluchten. De bestuurder stortte achterover; de torpedoboot botste tegen de schuif van het vliegtuig. Splinters vlogen op. Blijkbaar onder den indruk van dit flink optreden kwam de officier op de torpedoboot over. De geraakte vlieger stond nog op, wankelend en bloedend strompeld hij tot bij het Hollandsche schip. „Ich bin verwundet!“ riep hij. Men haalde hem aan dek. Een andere Duitser kwam nu boven de torpedoboot. Ook hij werd onder vuur genomen en moet geraakt zijn.

De anderen bleven wel in 't zicht, maar op eenigen afstand. De torpedoboot vertrok. De gewonde werd aan boord vervoerd.

Zoo waren er nu vier Duitse aviatoren gevangen.

De torpedoboot bracht ze te Vlissingen aan wal; een dokter der marine onderzocht en behandelde onmiddellijk den gekwetste. Deze is door twee kogels in de borst getroffen en werd naar het ziekenhuis getransporteerd.

Bruinkool.

In de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Dordrecht deed een der leden, die zeer nauw geïnteresseerd is bij de exploitatie van bruinkolen in Zuid-Limburg, eenige belangwekkende mededeelingen daaromtrent.

Aan de Kamers van Koophandel in den lande is door de N. V. Bergerode, Mpij, tot Exploitatie van Mineralen, een missive gericht, waarin wordt medegedeeld, dat de exploitatie van bruinkolenconcessies te Brunsum en Heerlebeide met groote voortvarendheid is aangevat, zoodat te Brunsum reeds 100 wagens per dag kunnen worden geleverd, via station Nuth, terwijl in November eenzelfde hoeveelheid van Heerlebeide kan worden geleverd over station Hoesbroek, en vermoedelijk voor het einde van het jaar de dagelijks af te leveren hoeveelheid de 300 wagens zal overschrijden. Gevraagd wordt evenwel dat de afvoer ernstig zal worden belemmerd door het ontbreken van een voldoende aantal wagens. Getracht zal worden, een voldoende aantal wagens voor het kolenvervoer beschikbaar te doen stellen. Misschien is het noodig, hiervoor een distributieregeling te treffen, waarbij aan materieel, bestemd voor het vervoer van brandstoffen, de voorkeur wordt gegeven. Wellicht ware reeds veel te winnen door het maken van een overlaadesteiger te Weert, teneinde het vervoer van steen- en bruinkolen vandaar uit door het kanaal te doen geschieden, waardoor de looptijd voor het spoorwagematerieel aanmerkelijk zou worden verkort.

LETTEREN, KUNST, VARIA.

In den Rotterdamschen Kunstkring is een tentoonstelling geopend van werken door M. Kamerlingh-Onnes. Na het werk van den vader, vindt men dat van den zoon, H. H. Kamerlingh-Onnes, in den Rotterdamschen Kunstkring geëxposeerd.

De firma Frederik Muller te Amsterdam veilt de verzameling historische penningen, munten enz. van wijlen den heer P. J. van Dijk van Matenesse, vroeger burgemeester van Schiedam.

In den fraai geïllustreerden catalogus zijn 631 nos. vermeld.

Marix Loevensohn.

Naar de N. R. Ct. mededeelt is de Belgische violoncellist Marix Loevensohn, die gedurende het seizoen 1915-1916 deel uitmaakte van het Concertgebouw-orkest, maar wien in 1916 door het Duitse gouvernement in België een verlof om naar Nederland terug te keeren was geweigerd, sedert gisteren opnieuw in ons land gekomen.

Loevensohn zal ook thans weer naast Gaillard als solo-violoncellist van het Concertgebouw-orkest fungeren.

Ned. Opera.

1 October opent de Ned. Opera (dir. Koopman) het speelseizoen met een voorstelling van *Aida* te Amsterdam. Het werk is nieuw gemonteerd door den decoratieschilder W. Deering en opnieuw in scène gezet door den regisseur P. Verstaar.

Bij de verschillende voorstellingen zullen optreden de dames F. Lohoff, L. Meissner, H. Horneman en J. Zegers de Beijl, en de heren L. Dornay, R. v. Helvoirt Pel, Kubbinga, C. Muller, I. Monasch, R. Schulze en E. v. d. Ploeg.

Het ballet wordt geleid door G. Scintarella, het geheel onder de van Albert v. Raalte.

Rhené Baton.

Uit een onderhoud dat een vertegenwoordiger van de N. R. Ct. met den heer Baton op zijn doorreis naar Frankrijk had, nemen wij het volgende:

Met waardeering liet dsheer Baton zich

zowel van steen- als bruinkool door dergelijke maatregelen zou verkregen worden.

De Kamer besloot zich tot de bevoegde autoriteit te wenden, teneinde beter vervoer van steen- en bruinkool te verkrijgen en er op te wijzen, hoe speciaal Weert geschikt is om door middel van een met spoed te maken tijdelijken overlaadesteiger, het vervoeren der brandstof per scheep gelegenheid mogelijk te maken.

Broodbesparing.

Het Bureau voor Mededeelingen inzake de Voedselvoorziening vraagt aandacht voor het volgende:

Tengens van een betreurenswaardig misverstand bij den samensteller dezer mededeelingen is eenige dagen geleden aan de bezoekers van restaurants de raad gegeven zelf wat brood of beschuit mede te brengen, indien zij op het gebruik daarvan bij den maaltijd prijs stellen. In werkelijkheid is het tegendeel voorgeschreven. Elk gebruik van brood bij de maaltijden is in restaurants strikt verboden, en aan de gemeentebesturen wordt dan ook verzocht daaraan streng de hand te houden.

Wie een schotel of een meer uitgebreid maaltijd wenscht te gebruiken, moet zich van brood onthouden. De restaurateur mag in dat geval geen brood verstrekken en evenmin toelaten, dat de bezoeker zelf brood medebrengt. Het is ook duidelijk, dat anders het voorschrift niet zou werken in de richting van broodbesparing, wat uit den aard der zaak de bedoeling is.

Het is nuttig ook nog op het volgende te wijzen. De herhaalde aanmaning om zoo zuinig mogelijk op brood te zijn en dit, indien het kan, door andere voedingsmiddelen te vervangen, heeft aanleiding gegeven tot de opmerking, dat het wegens de gedwongen gas- en kolensparing nimmer mogelijk is in dit opzicht mede te werken.

Het spreekt van zelf, dat ieder voor zich zelf moet uitmaken, in hoeverre hij in eigen huis aan de aanbeveling tot zuinigheid met brood gevolg kan geven.

Het gebruik van een warmen maaltijd zal ongetwijfeld vank moeilijk zijn, maar zeer dikwijls zal het mogelijk zijn het brood te vervangen door een kouden schotel. In ieder geval blijft het wenselijk, dat ieder, die daartoe maar eenigszins in staat is, streeve naar beperking van broodgebruik.

Een bekeerde.

Pater Van den Elzen, de man die op de vergadering van minister Posthumus met de leiders der boeren den hateligen vorm wist te vinden om gebruik aan medewerking te bemantelen, is ten dele bekeerd.

uit over den muzikalen aanleg van ons volk. Wat hem vooral getroffen had, was, dat zijn gehoor getoond had de verrichtingen van zijn orkest steeds naar haar innerlijke waarde te willen beoordeelen. Een publiek, dat in een badplaats gewend is zooveel lichte genoege en ontspanning te vinden, was onverklaarlijk gebleken voor de stemming, die alle ernstige kunst vraagt.

Het had hem de jaren in herinnering gebracht, gedurende welke hij in Angers, vóór zijn verbinding aan het orkest van Lamoureux te Parijs, op een evenzoo begrippeerd gehoor had mogen rekenen. Helaas, zeide hij, kan ik het Franse publiek niet denzelfden muzikalen aanleg toekennen, dien ik bij de Hollanders ontmoet heb. De heer Baton weet dit aan den geringen steun, dien de muziek in Frankrijk van de zijde der regering ondervindt. De subsidies, ook die aan het orkest van Lamoureux, zijn bespottelijk klein. Het gevolg is, dat de directies de prijzen der plaatsen zeer moeten opvoeren en slechts het hoog-mondaino publiek in staat is die te betalen. Te Angers was dat anders geweest. Dank zij den steun van twee Maecenasen had men daar onder veel gunstiger omstandigheden kunnen werken. De toegang tot de concertzaal was onder het bereik van iedere kring der bevolking geweest, en dat had in den loop der jaren, door opvoeding van het publiek, de atmosfeer gekweekt, waarin de heer Baton begrip voor de uitgevoerde kunstwerken had gevonden, een herinnering en vergelijking die voor ons van de meest vleeiende betekenis is.

De Hollanders, zeide hij, hechten niet te veel aan namen. Zij weten het werk, de practatie, de uitvoering, te schatten en dat heeft mij bij de vervulling van mijn taak met het orkest, waaraan ik zooveel dank en dat mij op zoo bewonderenswaardige wijze heeft bijgestaan, ruime voldoening geschonken. Kritisch van aanleg en voorzichtig tot wat trouwend toe als de Hollander ook tegenover nieuwe uitingen op muzikaal gebied is, vindt men in hem den bodem van een zelfstandig appreciatievermogen, dat niet onderlaag is, maar duurzaam te bouwen valt.

De heer Baton sprak van het betrekkelijk groot aantal orkesten in ons land en de uit de talrijke opkomst blijvende liefde van het publiek voor de muziek. Hij putte daaruit de hoop, dat vooral de moderne Franse componisten hier steeds beter begrepen en gewaardeerd zouden worden. Met voldoening maakte hij van de in die richting reeds ont-

elkaar „aan te spannen“, en samen te lijd en te dragen.

Vervolgens deelde spr. nog mede dat Goert Thes Pzn., achter welk pseudoniem zich een der leden verschuilt, zijn blijspel *Dijspi Dijspi* (Multus valde decipi) aan de vereniging heeft opgedragen, den 7en November a.s. zal het toneelstuk door de Groningsche comediëclub in Dilligentia worden opgevoerd.

Tenslotte vroeg spr. aandacht voor mej. B. de Haas. Zij is geen onbekende voor de Groningers en ook nu vond zij een belangstellend gehoor voor haar gevoelige schetsen, waarin een gezonde humor niet ontbreekt en die zij in het Groningsch dialect zoo uitnemend weet voor te lezen.

Het talrijk publiek schonk haar veel applaus.

Uit Amsterdam.

Gemeente-afspraken.

Naar aanleiding van het voorstel van B. en W. tot wijziging van de Verordening op den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst, heeft de Vereniging van Amsterdamsche gemeente-geneeskundigen zich tot den gemeenteraad gewend met een advies, waarin zij als haar mening te kennen geeft, dat geen ernstige redenen bestaan, om het in de tegenwoordige Verordening van den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst gevolgde, algemeen stelsel van organisatie te verlaten en dat er dus geen urgentie bestaat, om de in het voorstel genoemde vraag te onderzoeken, maar dat de voorgestelde wijziging der verordening, welke feitelijk neerkomt op een voorstel de gemeentearb. met ingang van 1 Januari 1918 slechts voor één jaar te benoemen, de toch al slechts betrekkelijke zekerheid van de positie der gemeentearb. ernstig bedreigt en dat wel in dezen ook voor hen moeilijken tijd van oorlogstoestand en dat, als om onbekende redenen in het bijna afgelopen 5-jarig tijdvak voor het door B. en W. bedoelde, onderzoek geen tijd gevonden is, maar nu nog tijd gezocht moet worden, hiertoe niet een middel mag dienen, waarbij een wijziging in de verordening wordt voorgesteld, niet in het belang van een goede regeling omtrent den duur der benoeming, maar slechts om tijd te winnen.

Adressante verzoekt daarom den Raad het voorstel van B. en W. niet aan te nemen en spreekt haar leedwesen uit, dat de vereniging nimmer door den directeur van den Gemeentelijken Dienst van te voren in kennis is gesteld met plannen als in het voorstel bedoeld.

Uit andere Gemeenten.

Gemeenteraad van Schiedam.

SCHIEDAM, 25 September. In de heden namiddag gehouden gemeenteraadszitting ver-

waakte belangstelling in de concertzaal ook van Nederlandsche kunstenaars, gewag.

De Tooneelschool.

In het Tooneel-lezen vinden wij onder het opschrift „De Tooneelschool veroordeeld“ het volgende stukje:

De heer A. v. d. Horst deelt ons mede, dat hij ontzag heeft gevraagd (en hem dit eervol is verleend) als leeraar aan de Tooneelschool,

„daar ik niet langer aan de school verbonden wenschte te blijven, omdat naar mijn meening daar te weinig voeling wordt gehouden met het denkend element bij zaken, waarvoor dit m. i. bestid noodig zou zijn, dit zelfs bij belangrijke quaesties totaal genegeerd wordt. Voorts heb ik nog andere bezwaren tegen de manier, waarop thans de Tooneelschool geleid wordt, zoodat ik meen, dat de school op den verkeerdsten weg is; ik moet nu ieder, die zich op de Tooneelschool meent te kunnen voorbereiden voor onze zoo moeilijke kunst, ernstig afraden thans de Tooneelschool te bezoeken.“

Graaf de Laurémont: De zangen van Maldoror, vertaald en ingeleid door J. Stårcke. — Bij C. A. J. van Dishoeck, Bussum 1917.

Het werk van een zeventien-jarigen Zuid-Amerikaan (uit Montevideo). Bij zijn leven kon hij 't niet uitgegeven krijgen. Eerst twintig jaren na een eerste, fragmentarische, clandestine uitgave, is het werk compleet verschenen. Het groote publiek heeft er geen kennis van genomen. Letterkundigen lezen 't en kunstenaars. Velen hielden den jongen schrijver voor krankzinnig. Misschien was hij wel zoo geboren. Zeker was de Laurémont een schrijver met een zoo groot talent, dat hij met niemand van zijn leeftijd is te vergelijken.

Zijn verbeelding scheen bevrucht door de allerduchuelwichtste wredeheden, die het menschenom oit uitgevonden heeft. De gruwelen, door Turken en Kurden in Armenië bedreven, zijn nog maar onnoozle beelden, vergeleken bij 't geen de Laurémont's Fantasia den schrijver eerst ondergaat — en dan te beschrijven deed. Geen morele grens houdt deze Fantasia in haar krankzinnig jagen tegen. Ik ken geen gevaarlijker boek voor jonge lieden en menschen met onevenwichtige karakters. Daarom kan ik de verschijning in het Nederlandsch niet toejuichen, albewonder ik de vertaling en al gevoel ik dat Stårcke's inleiding verdedigbaar is.

vullingscrediet n° 250 beschikbaar gesteld.

Vooris werd goedkeuring gehecht aan een voorstel van B. en W. tot uitgifte van een door de gemeente in erfpacht te verkrijgen strook domeingrond langs de Nieuwe Maas aan de scheepbouwmaatschappij Nieuwe Waterweg.

Zonder eenige discussie werd het voorstel van B. en W. tot oprichting van een school voor achterlijke kinderen met algemeene stemmen aangenomen wat den voorzitter aanduidde gaf den wethouder van Onderwijs daarmee geluk te wenschen.

Het voorstel van B. en W. tot verhooging van de gasprijzen alzede wijziging van de bepalingen omtrent de gasbesparing in verband met de Rijkstransectenvergoedingen, werd met 15 tegen 6 stemmen verworpen. B. en W. zullen nu, gehoord de discussie een nieuw voorstel indienen.

Nadat nog enkele wijzigingen in het Reglement van Orde voor den Raad waren aangebracht, werd de vergadering gesloten.

HAARLEM, 25 September. Uit de heden ovorgedige begroting der gemeente voor 1918 blijkt, dat de geraamde ontvangsten en uitgaven f 6,785,497 bedragen, tegen f 5,441,911 in 1917.

De kosten ingevolge de Distributiewet worden geraamd op f 250,000 tegen f 100,000 in 1917, de opbrengst der plaatselijke belasting f 1,000,000 tegen f 878,000 in 1917.

Gereedte wordt op f 61,247 als batig saldo van het elektriciteitsbedrijf (f 102,000 in 1917), op f 82,816 van het gasbedrijf (f 59,183 in 1917) en op f 31,295 van het drinkwaterbedrijf.

VELSEN, 25 September. B. en W. stellen den gemeenteraad voor, hun een credit van f 4000 te verlenen, voor de stichting en inrichting van een centrale keuken en hen toevens te machtigen na prijsopgaaf de noodige opdrachten tot den bouw en levering te doen.

Voor het geval het Koninklijk Nationaal Steuncomité niet bereid mocht worden gevonden, een belangrijk gedeelte der exploitatiekosten voor zijn rekening te nemen, zullen B. en W. nader aan den Raad een voorstel doen om een bepaald bedrag wegens gemis van de geraamde inkomsten beschikbaar te stellen teneinde, evenals thans in de bedoeling ligt, de spijzen onder bereik ook van de minst-bemiddelden te kunnen brengen.

ARNHEM, 25 September. Ter behandeling in de consvulde raadsvaardiging stonden B. en W. aan den Raad een gewijzigde regeling voor, voor de ranchoering van elektriciteit en gas. Voor zover de elektriciteit betreft, nemen B. en W. de regeling der Rijksoverheid over, onder verhoging van den prijs tot 20 cent per K.W.U., terwijl de prijs f 0.40 per K.W.U. wordt voor de gaslasten verbruiksmarge en f 2.50 per K.W.U. voor het verbruik boven deze grens.

Voor de gasverbruikers kunnen B. en W. de prijsregeling niet overnemen, omdat hier ter stads kookgas en lichtgas over één meter geleverd worden; zij stellen daarom een regeling voor, waarbij per meter geleverd wordt:

„Onzedelijk“ — neen, zoo mag men de *Chants de Maldoror* zeker niet noemen. Maar dit werk van een genialele krankzinnigen of van een die zijn bronstid doorrijft, is voor heel wat onrijpe geesten veel gevaarlijker dan een eigenlijk „onzedelijk“ boek, dat den jongen man met smaak en fijn gevoel doet walgen of hem afkeer inboezemt, zoodra hij den opzet gevoelt van den schrijver, wien 't om zinnenprikkeling te doen is en die den koppelaar speelt voor de vele Venus.

Hier is gevaar voor besmetting der verbeelding met virus van Sadisme...

De zeer te prijzen vertaling — die van groote liefde en daaraan geheel geëvenredigd talent getuigt — is keurig uitgegeven. Maar het pretje op 't omslag (van W. F. Gouwe) is als illustratie van den inhoud, radical mislukt. Wat heeft dit priegrel-peuterij met het ontzettende werk te maken? Met de eindeloos aangehouden schreeuw van gek, vertolkt door een kind met genie?

F. L.

Willem van Oranje, historisch toneelstuk in vijf bedrijven door H. Laman Trip — de Beaufort. — J. M. Meulenhof, Amsterdam.

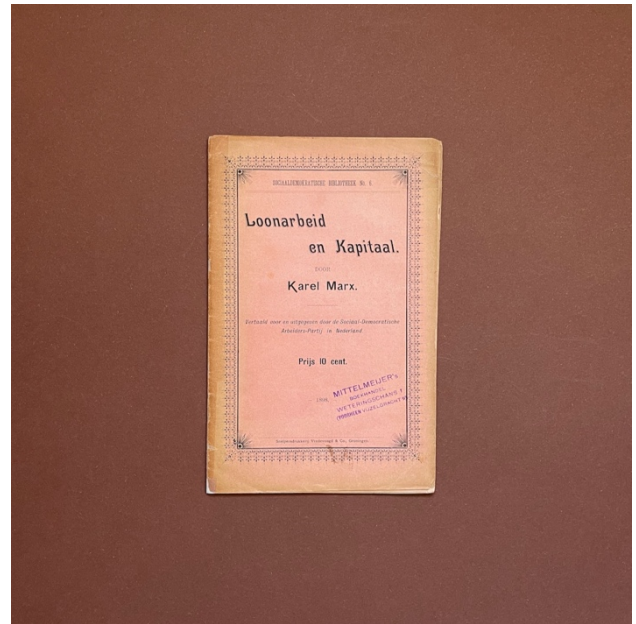
Naar verluidt zou dit stuk gespeeld zijn door Royaards, indien deze niet van zijn voornemen had moeten afzien, „wegens de tijdsomstandigheden“. Maar van uitsel behoef geen afstel te komen. De lectrur van het stuk doet ons van een zeer goed voorbereide opvoering — ook materieel uitnuttend verzorgd — wel wat verwachten. Hier en daar, zou de spreektaal nog wel wat herzien mogen worden. Zoo, bijvoorbeeld, is het verhaal van den bode van den Prins (II, 5) wel wat erg boerig: „Ik omprande hem met beide armen“ etc. en dit is het enige niet.

Misschien zou de auteur er wel aan doen, sommige uitdrukkingen nog eens te toetsen aan de werken uit den tijd, waarin haar stuk speelt. Wij kunnen, om nog maar weer eens één enkel voorbeeld te noemen, oormogelijk aannemen dat Prins Willem I, zich zou hebben uitgedrukt, zoodat hij doet in de slotwoorden: „ik vertrouw dat de goddelijke levensgang ongebroken voortgaat.“

Nieuwe vertaalde romans.

De Hann's Groene Boeken.

In deze goedkoop en nette, geïllustreerde serie zijn verschenen de beide historische

5 **Graaf de Lautréamont** *De zangen van Maldoror. Vertaald [uit het Frans] en ingeleid door J. Stärcke.*

Bussum: C.A.J. van Dishoeck, [augustus] 1917. 210 x 159 mm. Halflinnen. Bandontwerp W.F. Gouwe. XII, 240 p. Eerste druk. Band wat gevlekt. Voorste knoop deels gebroken. € 100

¶ Eerste volledige Nederlandse vertaling van *Les Chants de Maldoror* (1869).

Onder Nederlandse schrijvers en kunstenaars, zoals de Tachtigers Lodewijk van Deyssel en Willem Kloos, was de *Maldoror* al langer een cultboek. In 1909 verscheen voor het eerst een fragment in het Nederlands in het tijdschrift *Nieuw Leven*, in een vertaling van Paul Kenis.

Johan Stärcke (1882-1917) was psychiatrisch arts en vertaler. In 1913 verscheen zijn met toestemming van de schrijver tot stand gekomen vertaling van *De droom als uiting van het onbewuste zieleleven* van Sigmund Freud. Stärcke overleed plotseling op 17 mei 1917, slechts 34 jaar oud, en maakte de publicatie van zijn *Maldoror* niet meer mee. Hij liet een vrouw en twee jonge dochters na.

6 **Karel Marx** *Loonarbeid en Kapitaal. Vertaald [uit het Duits] voor en uitgegeven door de Sociaal-Democratische Arbeiders-Partij in Nederland.*

[Utrecht?]: SDAP, [juni] 1898. 205 x 135 mm. Geniet (nietjes verwijderd). 28 p. Gedrukt door Snelpers-drukkerij Vredevoogd & Co. te Groningen. Eerste druk. Sociaaldemokratische Bibliotheek 6. Ruggetje en enkele scheurtjes in de randen van de pagina's geplakt. Stempeltje op voorzijde omslag: 'Mittelmeijer's Boekhandel Weteringschans 1'. € 160

¶ Eerste Nederlandse (anonieme) vertaling van *Lohnarbeit und Kapital* (1849). Op de laatste pagina staat het 'Beginsel-Program der Sociaal-Demokratische Arbeiderspartij in Nederland'.

Vroege Nederlandse Marx-uitgave.

Zeldzaam en teer uitgaafje.

Allerlei.

Moorden in het aardewerkersbedrijf. De secretaris van den *Vakbond van vrouwelijke werkliden* in Engeland, vestigt in het Augustusnummer der *Nineteenth Century* de aandacht van het publiek op het moordend werk in de Engelsche pottenbakkerijen.

In Staffordshire, een der lieflijkste en gezondste van Engeland provincies, ligt een groep zwartgeroekte steden: Burslem, Stoke, Hanley, Longton, etc., wier straten bij het aan en uitgaan der fabrieken wemelen van bleke, bloedeloze werkliden, vrouwen en meisjes. Hier zijn de pottenbakkerijen, waar een langzame vergiftiging van arbeiders plaats vindt.

Ieder die in deze fabrieken werkt, draagt een kapmantel om zich te beschermen tegen het opstijgen der loodstof, die hem steeds omwolt. Handen en armen zitten nu en dan vol van dikke witte vloeistof waarmee het aardewerk verglaasd moet worden en de werkliden zijn tegen het dreigende gevaar zoo weinig beveiligd, dat men soms hier en daar, met gruwelijke spot op den muur geschreven ziet: "Het doodenhuis" of "Het Kerkhof".

De ziekten die loodvergiftiging kweekt, zijn talloos. De eerste verschijnselen zijn evenwel meestal dezelfde.

Eerst vermindert het bloed. Het gelaat wordt bleek en teringachtig. Dan komen eenige ziekteverschijnselen, het eerst een loodkoliek. De lijdens grippen, door pijn gedreven, naar alles wat als tegenprikkel kan dienen, bijv. een heste potscherf uit den oven, en bij menigeen toonen brandwonden, wat zij moeten lijden. Sommigen verlaten, na deze waarschuwing, de fabriek; anderen blijven doorwerken; lijden van tijd tot tijd aan nieuwe koliekaanvallen, maar blijven toch voor een pottenbakker over 't algemeen betrekkelijk gezond. 't Veelvuldig is echter het optreden van nieuwe verschijnselen; verlamming van den pols en van andere ledematen; bezwijmingen; geheele of gedeeltelijke blindheid; spraakverlamming; kranksinnigheid, behalve in het gelukkige geval van een vroegen dood.

Langzaam wegvijlen komt het meest voor. In iedere straat wonen gezinnen, die een verminkt wezen uit hunne karige middelen moeten onderhouden. Overal vindt men werkers en werksters, die van tijd tot tijd thuis moeten worden opgepast, en dan, wanneer ze even op de been kunnen blijven, weder naar de fabriek strompelen tot zij door een nieuwen aanval worden overvallen. De meeste dokters verbieden dat, en dreigen den lijdner niet meer bij te staan als hij of zij weer aan 't werk gaat, maar dat

helpt zelden; er is geen ander werk.

Want in Staffordshire bestaat nagenoeg geen andere nijverheid dan de pottenbakkerij. Van de 35000 vrouwen die in Engeland potten bakken, vindt men er 20700 in deze provincie. Bovendien is een werkmans, die ziek wordt door loodvergiftiging, niet heel best meer voor een ander bedrijf. De gewone leeftijd voor een pottenbaker is vijf en dertig jaar. Als hij tering krijgt van het inademen van loodstof of verlamd wordt aan de polsen, is zijn grootste werklast weg. 't Is hard, zeide onlangs een Engelsch geestelijke die velen dezer lieden onder zijne gemeente telt, maar zij moeten aan 't werk blijven, zoo zij hunne kinderen niet willen zien verhongeren. Als de dokter zegt: "Wanneer ge teruggaat, ga je dood", weten ze wat dit betekent! Eerst nog een jaar of vijf sknellen en lijden; dan eenige weken in bed, tusschen knussens gepakt; 't leven wegheovent.

De schrijfster, Gertrude Tuckwell, vermeldt dat een bezoek aan een pottenbakkerswink den indruk maakt alsof gij u bevondt op een plaats waar een vreeselijke epidemie heerscht.

In ééne woning vindt gij een half-lamme huisvrouw, wier spraak zoo belemmerd is, dat zij zich aan een vreemde niet meer verstaanbaar kan maken. Een straat verder is een half-blinde, deels verlamde jonge vrouw bezig op het huis van een buurman te passen, het eenige loonwerk waarmee zij in staat is. Elders heeft de vrouw des huizes het gebruik harer handen verloren die slap langs haar afdanget. Zij kan niets opnemen, niet stoffen of schoonmaken; hare schoondochter "voert" haar. Een ander gezin wordt al sinds zes jaren door 't loon der huisvrouw onderhouden, dat de man al dien tijd met gezwollen en gekromde handen en voeten bij den haard heeft gezeten, niet in staat zich te bewegen.

Iedere woning heeft haar verhaal van de verwoestingen der ziekte; in ieder gezin weet men te vertellen van een vriend of verwant, die aan bloedvergiftiging heeft geleden. En een tweede geslacht loopt niet vrij. De gemeenteraad van Burslem is, volgens miss Tuckwell, ontzet over de buitengewone kindersterfte. Dr. Oliver, beroemd kenner van beroepsziekten, verklaart dat kinderen van loodwerkers gewoonlijk sterven in een stulp. Dr. Prendegast vond bij 123 gevallen van zwangerschap 73 doodgeborenen. Daarvan waren 64 een miskraam, 4 ontijdig, 5 yldragenen. Van de 50 levend geboren stierven 20 in het eerste jaar, 8 in het 2e, 7 in het 3e, één later en slechts 14 bereikten den leeftijd van 10 jaren.

Aan wie de schuld?

De onverschilligheid der arbeiders; de hardheid der patroons, maar ook de buitengewone laksheid en onverschilligheid der staatsambtenaren, zijn volgens de Engelsche schrijfster oorzaken van 't voortbestaan dezer toestanden.

De werkliden zijn zoo gewend aan 't gevaar dat zij, ziek wordend, dit als onvermijdelijk aanvaarden. De werkgevers beweren dat de gezondheidsvoorschriften door de arbeiders verwaarloosd worden en dat zij niets doen tot eigen bescherming, maar volgens miss Tuckwell beveligen reinheid, matigheid noch ontbonding. "Ik rokte nooit en dronk nooit sterken drank of bier. Ik ben altijd heel voorzichtig geweest", fluisterde een ongelukkige pottenbaker, die zich elk klein genoegen ontzegd had om gezond te blijven, en die op 45 jarigen leeftijd stierf aan pottenbakkersanker.

Twee of drie fabrikan ten helpen werkliden, die in hunne fabriek verminkt zijn geworden. Maar in de meeste gevallen blijven de lijdens overgelaten aan de openbare liefdadigheid.

"Nu is het wel waar, dat dit in den grond levensgevaarlijk beroep niet gezond kan worden gemaakt, maar er kon toch wel iets voor de werkliden worden gedaan. De wet kon beter worden nageleefd; de werkdag kon korter zijn; het loon niet voor allerlei extra onkosten vermindert worden. Er behoorde een vrouwelijke opzichter te wezen en de minste leeftijd der arbeiders behoorde tot achtien verhoogd te worden." Prachtige negentiende eeuw, dat dit nu nog betoogd moet worden!

Werk allen voor het Partijorgaan.

Advertentiën.

VERSCHEENEN bij H. MASEREEUW, Binnenrotte 50, Rotterdam:

DREYFUS is onwettig en onschuldig veroordeeld.

De Bewijzen,

DOOR

— JEAN JAURES. —

Gescreerde vertaling van de sensationele artikelen, van de hand van dezen sociaaldemokratischen leider, verschenen in *La petite République*, door G. V. Prijs 15 ct., fr. p. 18 ct.

Verkrijgbaar te Amsterdam: J. A. FORTUYN, N. Lelistrat 69 en M. VAN GELDEREN, Rembrandtplein 32, K. A. Bos, Kinkerstraat 68.

Sociaaldemokratische Arbeiderspartij, Afdeeling AMSTERDAM.

Openbare Vergadering, op Woensdag 14 September, 's avonds half negen, in „FRASCATI", O.Z. Voorburgwal.

SPEKERS:

HENRI POLAK en A. H. GERHARD.

ONDERWERP:

De werkstaking der Timmerlieden, waardoor zij verloren is en hoe zij gewonnen had kunnen worden.

DISCUSSIE VRIJ.

ENTREE 10 CENT.

Het Bestuur.

Rotterdam, S. D. A. P.

Huishoudelijke Vergadering

op Maandag 19 September a.s., 's avonds half negen,

in het Volkskoffiehuys „VOORUITGANG", v. Alkemadestraat 9. Zeer belangrijke agenda. Aller opkomst dringend noodzakelijk.

Abonneert u op „De Sociaaldemokraat".

Verschenen de tweede druk van:

Kapitalisme en Socialisme,

OF

ARBEIDSLOON,

zooals het is en zooals het wezen moet,

DOOR

RIENZI.

(150 blz.) Prijs 30 ct., fr. 35 ct.

Een leerzaam boek, uitstekend voor de propaganda.

Amsterdam, J. A. FORTUYN, Nieuwe Leliestraat 69.

Darwin's Meesterwerken

verschijnen in 42 af. à 25 ct., of in 7 delen à f 1.50 ing., of in 7 delen à f 2.25 in halfeer gebonden.

Zij behandelen: *Het ontstaan der soorten. De afstamming van den mensch. 2 dln. Het varieren der Huidieren en Cultuurplanten, 2 dln. Het uitdrukken der gemeenschaapsaandoeningen bij den mensch en de dieren. Darwin's Reis om de Wereld met de „Beagle".*

1e aflevering wordt ter inzage gezonden.

J. A. FORTUYN, Amsterdam, Nieuwe Leliestraat 69.

LEES het standaardwerk van Professor Dr. LUDWIG BUCHNER:

KRACHT EN STOF.

Ingenaad f 0.60, gebonden f 1.20

Verkrijgbaar bij alle boekhandelaars en bij den uitgever L. J. VERMEER, Bloemgracht 140, Amsterdam.

GEBROEDERS HOGERHUIS.

Verschenen bij H. MASEREEUW, Binnenrotte 50, Rotterdam:

CRITIEK

VAN M. VALK LZ.

op de beschikking van den Officier van Justitie Mr. Graaf Schimmelpenninck, gepubliceerd op last van den Minister van Justitie Mr. Cort van der Linden.

Prijs: 15 cent fr. p. p., 25 stuks f 2.75, 100 stuks f 10.—, franco na ontvangst van postwissel.

BIBLIOTHEEK VAN DE JONGE GIDS, onder Redactie van HERM. HEIJERMANS Jr.

* Bij den Uitgever D. BUYS Dzn., 252 Ceintuurbaan te Amsterdam zijn verschenen:

Rijksopvoedingsgestichten.

Ervaringen en mededeelingen van G. IN DER MAUR, met een uitvoerig Bijchrift van HERMAN HEIJERMANS Jr. — Prijs voor leden van Arbeidersverenigingen 15 cent, fr. p. p. 20 cent.

Loon, Prijs en Winst.

door KARL MARX, vertaling van J. F. ANKERSMIT. — Prijs voor leden van Arbeidersverenigingen 12½ cent, fr. p. p. 17½ cent. Afdelingen van arbeiderscorporaties speciale voorwaarden. Te Amsterdam zijn deze brochures o. m. verkrijgbaar bij: J. A. FORTUYN, K. A. BOS en C. DANIELS.

Handboek van het Socialisme

naar het Duitsch van Dr. Carl Stegmann en Dr. C. Hugo

DOOR

SOCIUS.

900 bladz. — Prijs f 3.50, gebonden f 4.25.

Ook in 28 afleveringen à 12½ ct., franco 15 ct.

Dit boek behandelt in het kort alle in het socialisme bekende personen, stelsels, instellingen enz.

AMSTERDAM,

J. A. FORTUYN, Nieuwe Leliestraat 69.

Bij den Uitgever J. A. FORTUYN te Amsterdam verschenen de AUG. aflevering (Tweede Jaargang) van

DE JONGE GIDS,

ONDER REDACTIE VAN

HERM. HEIJERMANS Jr.

INHOUD: Loon, Prijs en Winst, door Karl Marx, vertaling van J. F. A.; Vincent van Gogh, door A. Plasschaert; Esquise over de Behandeling van Politieke Misdadigers in Nederlandsche Gevangenissen, (Mededeelingen van de Heeren J. K. van der Veer en M. van Gelder); Kamerrijzende (Vervolg), door Kees Habbe; De tehuizen van de Amsterdamse Proletariats, door L. M. Hermans; Letterkundige Tijdsnoet I (F. v. d. Goes), door I. Quirido; Sociale Literatuur, door Ch. E. F.; Rijksopvoedingsgestichten, door Herm. Heijermans Jr.

Men abonneert zich bij iederen Boekhandelaar en bij den Uitgever.

FEUILLETON.

WRAAK

door A. B. M. v. C.

3

(Vervolg.)

III.

De heer Karel van Zeevliet ligt op een gemakkelijke canapé in zijn weelderig gemeubileerd zitkamer. Inderdaad, 't ensemble getuigt van een keurigen, zij het ook een ietwat te zinnelijken smaak. Het kostbare behangsel prijkt met een rijckdom van schilderstukjes, photographien, gravures, platen en prenten, die alle hierin overeenkomen, dat de vervaardigers ervan zich overal het half-naakt model tot voorbeeld stelden. Kortom, het is een prachtig salon, doch geen, waar men dames — althans wel opgevoede — pleegt te introducereen.

Welbehagelijk ligt Karel daar op zijne mollige sofa en kijkt de blauwe rookwolkjes na, die van zijne geurige sigaar opkringen.

't Was gisteren een dag van gewicht voor hem. Hij is verloofd, heuschelijk verloofd, werkelijk!

Zijne vrienden wilden het niet gelooven. „Jij, Karel van Zeevliet, gaat trouwen? Ha, ha, ha! Onmogelijk!" hadden ze gezegd.

Eindelijk is het hem gelukt, hun twijfel uit den weg te ruimen en nu zal hij ze van avond, 'n gloeiende avond, in zijn eigen huis, in zijn lijf, hij behoort voortaan aan z'n verloofde en de vrienden krijgen hun congé. Doch van avond zullen ze het er nog eens van nemen en dan nooit meer. Over een paar uur zullen ze hier zijn. „Enfin," zegt hij half luid, terwijl hij eenige gemakkelijker houding tracht aan te nemen, „enfin," 't zal 'n lief vrouwtje worden: schoon, jong en daarbij 'n goede bruidstocht. Ja, ik moest er eindelijk toe komen. Alle fatsoenlijke menschen trouwen ten slotte; dat brengt nu eenmaal de conventie mee, al bevalt me dat jonggezoellevende opperbest. Voornut dus maar!

Stil daar wordt geklopt.

vervolgt hij: „Kom, ik zal uit de grap m'n belles eens de revue laten passeeren. Daar had je je voorreest Lize, 'n mooi bekje, doch wat lompe; dan Mientje, die altijd zoo schaterde, als ik 'n aardigheid debiteerde; vervolgens... ho, wacht eens... laat zien... o, ja... Anna... juist, Anna van Dorsen."

Iets als een donkere wolk glijdt over zijn voorhoofd. Zou zijn beter gevoel ontvaken?

„Ja, dat ging wat ver. 't Was een beeld, zoo mooi en rein. En wat 'n geloof in m'n liefde. Ja, zoo zijn die dorpsmeisjes! 't Was anders 'n persoonlijk, waar men mee voor den dag kon komen. Eerlijk gezegd, 't scheelde weinig of ik was toen reeds ingepalmd. Eigenlijk spijt het mij wel, dat lieve kind bedrogen te hebben. Chat! Bedrogen? Dat is te sterk. Koa ik het helpen, dat ze zoo'n vertrouwen in me stelde!"

Het schijnt echter dat die redeneering niet in staat is de schaduw weg te jagen. Hij staat driftig op, schenkt zich nog eens in en tracht dat beeld uit zijne gedachten verdrijven. Fluitende wandelt hij de kamer op en neer. „Kom, 't is flauw van me, om opzettelijk m'n feestelijke stemming te bederven. Ik wou, dat de vrienden maar kwamen."

't Is echter nog een uur te vroeg. Hij zal een wandeling gaan doen. Dat zal hem weer opvrolijken.

't Helpt niet. „Een ding vooral spijt me," denkt hij, als hij op een eenzame gracht gekomen is. „Die brieven van mij aan haar. Dmoor, die brieven, die zij heel wat onaangenaamheden mee berokkenen. Doch, dan had ze 't al er gedaan. Zeker nooit aan gedacht of verbrand! Men kan niet alles bewaren. Ja, zoo zal het zijn. Ik heb de hare immers ook vernietigd, van morgen bij de groote opruiming, ter ere van m'n engagement, hm, hm! Kom aan! Nog even naar 'de kroeg'". Een paar glazen cognac zal hem geheel en al opknappen. 't Gelukt hem slechts gedeeltelijk, want onder het huiswaarts keeren, mompelt hij nog steeds: „die brieven, die brieven!"

Een uur later vinden we Karel van Zeevliet te

„En ik op die van hare voorgangsters", buldert een derde.

Ziedaar slechts een paar staaltjes van de geestigheden, waarin deze jongelui van goeden huize aintunen.

Na iederen dronk worden de glazen gevuld en de hersens meer beneveld. 't Is een heilsch leven, dat de wandelaars op straat doet stilstaan. „Och, dat gebeurt daar wel meer", zegt eene eezame kruidenierster, die zich voor de zooveleste maal aan dien „rommel" ergert.

Het rumoer neemt, zoo mogelijk, nog toe.

„Stilte, stilte!" roept de gastheer, terwijl hij een nieuwe flesch ontkrut en de glazen poogt te vullen. „Ik drink op het welzijn... hik (de zware wijl begint zijne werking te gevoelen) van deze uitgelezen vrienden-schaar en ik... hik... en ik hoop, dat we nog dikwijls... hik, hik pardon, ik versprek me... niet heel... hik dikwijls hier..."

„Hoera, hoera!" brult het gezelschap. „Lang leve onze edele huisvader in spe!"

Een der grappenmakers komt op het denkbeeld het portretalbum te bekijken. Nieuwe pret, nieuw geschreeuw. De hoofden worden hoe langer hoe meer verhit: het stadium van dronkenschap is ingetreden. De gebaren worden woester: glazen breken, stoelen vallen.

Daar grijpt een der helden het kostbare album, zwaait het boven zijn hoofd en... een prachtig portret valt op de tafel. 't Is dat van Anna. Thans is het genoeg. Zie, het gelaat van van Zeevliet trekt weer. Hoe ook beneveld door rook en windspand, is hij toch nog in staat die afbeelding te herkennen en... 't zijn wederom die brieven, welke in vage schemering hem voor den geest wekken.

Met trillende, onvaste stem verklaart hij het feest voor gesindigd. Nog een laatste afscheidsdronk en het laidrichtige gezelschap strompelt de trap af.

Laat wordt Karel den volgende morgen wakker. Hij heeft hoofdpijn: oruistig geslapen en benauwde dromen gehad, waarin portretten, Anna, brieven en schoenouders in bonte mengeling door een warrelden.

mij gebracht heet. Dat een en ander u moge aanspreken tot snel handelen.

Mijn adres is... straat no. 96.

ANNA VAN DORSEN."

„Duivels!" mompelde van Zeevliet, als hij den brief twee, driemaal gelezen heeft, „daar staat het duidelijk. M'n voorgevoel heeft me dus niet bedrogen. Ze schijnt zich de kracht mijner brieven bewust te zijn. 't Zou bepaald schandaal verwekken, als ze er gebruik van maakte. Ja, 't was dom, aartsdom van me!" Weer neemt hij den brief in handen om hem nogmaals te herlezen.

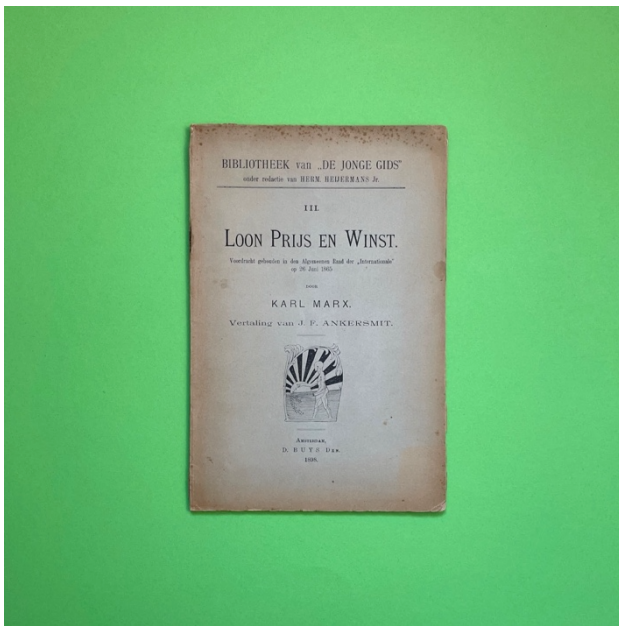
„Miskening! Broedeloos! Snel handelen! 't Schijnt tenreig met haar gesteld te zijn. Als alles waar is", liet hij er snel op volgen. „Men moet dergelijke meisjes niet veel te vertrouwen: ik weet dat bij ondervinding. Ja, 't is niet plezierig voor haar. Maar... gebeurde zaken nemen geen keer. Er zijn nu eenmaal mannen en vrouwen. En wat de vrouw niet past, is daarom nog niet ongeoorloofd aan den man. De wereld wil dat nu eenmaal zoo. Ons, mannen, het genot, de vrijheid — haar de zorg, de berusting."

Zoo denkt die ongelukkige, diep verdorven jonkman. Hij wil het afschuwelijk zedeloze van die redeneering niet inzien: hij gevoelt niet, hoe tergend onrechtvaardig eene samenleving is, die den vrouwenverleider vrij en frank zijn weglaat gaan en de arme bedrogene met kommer en ellende, met hoon en smaad treft. Dat noemt de wereld vergeoekend: „Jong zijn, leven, genieten". Zelfs zoogenoemde welgevoede vrouwen dulden dat zulke zielemoorders in hare gezelschappen worden toegelaten niet alleen, maar zelfs, dat hunne enveldaden worden verbloemd of erger nog, als „dartele sprongen der jeugd" worden aange-meerd.

Maar, liefhebbende moeders, teerminnende meisjes, stelt, dat uwe dochters, dat uwe zusters, zij zelf.

Zegt, gevoelt ge dan niets van het wee, waaraan gij zodoende zelf mee werkt, merkt gij de tranen niet op, geschiedt bij de wieg van een onschuldig wezen, bloest gij dan niet van verontwaardiging bij den smaad uwe sekse aangedaan?

Een laatste geval" noemt van Zeevliet te

7 **Karl Marx** *Loon Prijs en Winst. Voordracht gehouden in den Algemeenen Raad der "Internationale" op 26 Juni 1865. Vertaling [uit het Duits] (en een voorwoord) van J.F. Ankersmit.*

Amsterdam: D. Buys Dzn, [augustus] 1898. 240 x 160 mm. Geniet, gelijmd. 48 p. Niet afgesneden. Eerste druk. Bibliotheek van "De Jonge Gids" III. Vlekjes op omslag. Ruggetje iets beschadigd. € 100

¶ Eerste Nederlandse vertaling van 'Lohn, Preis und Profit', een Engelse lezing van Karl Marx uit 1865, door Marx' dochter uitgegeven onder de titel *Value, price and profit* (1898). Ankersmit vertaalde naar de Duitse vertaling van E.R. Bernstein gepubliceerd in het weekblad *Die Neue Zeit*.

De reeks *Bibliotheek van "De Jonge Gids"* verscheen van 1898 tot en met 1901, onder redactie van Herman Heijermans.

8 **[William Shakespeare]** *Hamlet, Treurspel. Gevolgd naar het Fransche van den Heere Ducis door Ambrosius Justus Zubli.*

Amsterdam: 'By J. Helders en A. Mars, in de Nes', 1786. 193 x 129 mm. Halflinnen met met marmerspapper beklede platten en linnen hoekjes. (2), (2), 74, (2) p. Eerste druk. Band met gebruikssporen. Binnenwerk hier en daar vlekkelig. Buitenmarge titelpagina verbruind. Laatste blad (p. 75-76) met 'Zinhinderende drukfeil' en gesigneerde uitgeversverklaring ontbreekt. € 250

¶ Een zeer vroege Nederlandse *Hamlet*, zij het een 'surrogaat-Shakespeare' (Leek).

Ambrosius Justus Zubli (1751-1820) was een Nederlands dichter, vertaler en volksvertegenwoordiger. Hij vertaalde Shakespeare's tragedie naar de nogal vrije Franse bewerking van Jean-François Ducis (1733-1816), die het Engels niet beheersde en zich voor zijn *Hamlet* (1769) weer baseerde op eerdere Franse bewerkingen. Robert H. Leek stelt in zijn *Shakespeare in Nederland* (1988):

'De Franse *Hamlet* telt slechts acht personen, waarvan er vier van geen dramatisch belang zijn, aangezien zij alleen maar als praatpalen voor de hoofdfiguren dienst doen'.

Deze Nederlandse bewerking is zo beknopt dat zelfs de beroemde regel 'To be, or not to be, that is the question' het niet heeft gehaald. Toch was de Ducis-Zubli-*Hamlet* tot ver in de negentiende eeuw bij toneelopvoeringen hier te lande de standaard.

Ameublementen -- Antiquiteiten.

St. PETER, Rijnstraat, ARNHEM.

Opening der Magazijnen Maandagavond 7 uur.

J. A. DE KLARK.

KOEKBAKKERIJ.
Firma J. FENNEMA. SNEEK.
bekroond op de Tentoonstelling Bolsward 1889
met de **Zilveren Medaille.**
Verzenden prima qualiteit
SUCADEKOEK
EN
ONTBIJTKOEK.
Wordt gevraagd voor Arnhem en omstreken
te verkoopen een soliede Winkelier, liefst in
Comestibles.
Informatiën bij bovengenoemde firma.

Telefoonnummer 194.
Arnhemsche Vleeschhal.
Jansstraat.
Heden voorhanden:
BUITENGEWOON MOOIE
Lamsbouten
EN
Lamskoteletten.
De Directeur,
Em. FRANKEN.

Prof. Dr. G. JAEGER's
Kameelhaar
Slaapzakken
zeer aan te bevelen voor
Rheumatieklidders.
Uitsluitend verkrijgbaar
in 't Heeren Mode-Magazijn
VAN
A. H. FEIS,
Hoek Turf- en Bakkerstraat,
ARNHEM.

J. A. HILHORST J.Azn.,
KETELSTRAAT 10.

Geëtaaleerd:
eene groote Collectie **Chocolade** van de meest gerenommeerde Fransche en Hollandsche huizen.
Groote keuze **Confituren** en **Bonbons** in eenvoudige en elegante verpakkingen.
Fijne **Fransche, Duitse** en **Weener** cartonnages.
De nieuwste **Weener** mandjes.
Smaakvol geëmailleerde trommeltjes **Biscuits.**
Fantasiekistjes **Prunmedanten.**
Kistjes en mandjes keurige **Vijgen.**
Extra fijne **Borstplaat.**

BRUSSELSCH E CARAMELS.
GOOD OLD FASHIONED GOODIES.
THE SULTAN'S DELICHT.

Jansstraat COIFFEUR J. TEN BERGE. Jansstraat
Ik heb de eer UEd. de ontvangst te berichten eener ruime collectie artikelen
bijzonder geschikt voor
St. Nicolaas-Cadeaux,
waronder vooral uitmunten prachtige **Waaiers, Ivoor, Gitten, Bijou-**
terien; verder zeer fijne **Parfumeriën** en **Toiletbenoodigdheden.**
Onder minzame aanbeveling
J. TEN BERGE.

D. J. DRIESSEN, Confiseur Cuisinier,
Roggestraat 28,
Telefoonnummer 130
heeft voorhanden:
eene rijke keuze **Chocolade** in gewone en elegante verpakkingen, van de ge
renommeerdste fabrieken.
De meest mogelijke soorten **Borstplaat** met en zonder luxe Doozen.
Chocolade Blokletters uitsluitend bereid van **Chocolade SUCHARD.**
Dagelijks versch voorhanden het **fijnste St. Nicolaasgebak** en
Boterletters.
Bij J. L. BEIJERS, Utrecht is verschenen:
WILDE, FANTASIËN. Met voorbericht van Dr. P. H. RITTER.
Met keurige Illustratiën tusschen den tekst; Prijs / 1.50.

WIE in 't onzekere is **WAT**
aan kinderen of
kennijes bij de aan-
staande Feesten te schenken, **ONT-**
BIEDE per briefkaart, een fraai ge-
illustreerden **Feest-Catalogoog,**
die gratis en
franco alom gezonden wordt door:
Richter's Boekhandel,
Rotterdam.

Het beste middel!
tegen het uitvallen van het Haar, het
bevorderen van den groei en het verdrij-
ven der roos is:

Brasem's Champoing,
scheikundig onderzocht, goedgekeurd en
aanbevolen door HH. Apothekers MIE-
DEMA & VAN AALST, die zich met
de voortdurende controle daarvan be-
lasten.
Prijs per flacon f2, franco per post
f2.15.
Adres: F. P. BRASEM, Coiffeur,
Steenstraat No. 87.

Kunststanden en Gebitten.
f3 per tand. Beste constructie.
J. J. LEVISON,
Tandarts te Arnhem,
Spijkerstraat 233, tegenover de Bank v. Leening.

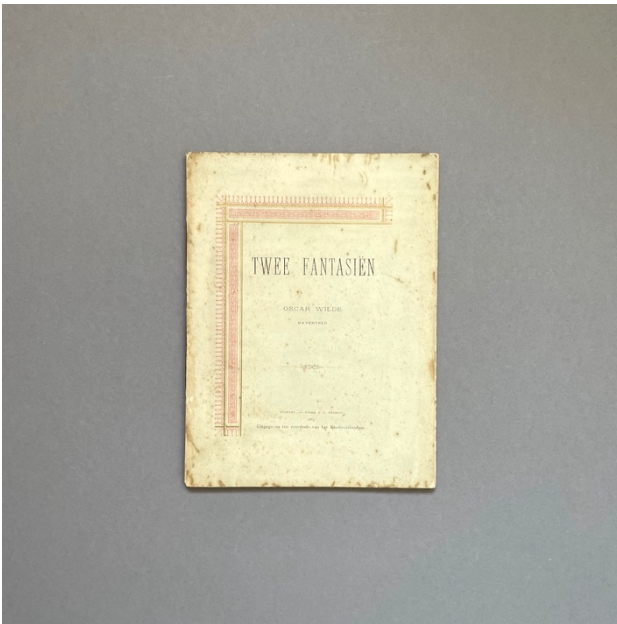
Voorhanden
Prof. Dr. Jaeger Normaal
DAMES en KINDER
NACHTJAPONNEN
CHEMISES
PANTALONS
FLANELLEN
BORSTROKKEN
met halve en lange mouwen.
ONDERLIJFJES
met halve en lange mouwen.
CORSETTEN
KNIEWARMERS
GEZONDHEIDSGORDELS
KOUSSEN
UITSLUITEND BIJ
MENCKE & SMITS,
Bakkerstraat 38.

P. HOPPE'SCHIEDAMMER
GENEVEER
Merk:
NIGHTCAP.
Verkrijgbaar bij:
DE MEESTE GROSSIERS
IN GEDISTILLEERD.
NB. Als bewijs van echtheid
is cachet en kurk steeds
voorzien van den naam
der Firma P. HOPPE.

Arnhemsche Courant, 23 november 1889 (Delpher)

Groote verscheidenheid Artikelen voor **St. NICOLAAS-CADEAUX**
vindt men geëtaaleerd bij **Jozef J. Paddenburg,**

9 **Oscar Wilde** *Twee Fantasiën*. *Oscar Wilde naverteld [uit het Engels]*.

Utrecht: J.L. Beijers, [maart] 1889. 171 x 128 mm. Ingenaaid. (4), 32 p. Gedrukt in rood, goud en zwart. Met twee illustraties van 'R.Hz' en twee initialen. Eerste druk. Omslag deels iets verbruind. € 650

¶ Eerste Nederlandse (anonieme) vertaling van de sprookjes 'The Happy Prince' en 'The Nightingale and the Rose', uit *The Happy Prince and Other Stories* (1888). Allereerste Nederlandse Wilde-uitgave.

'Uitgegeven ten voordeele van het Kinderziekenhuis', melden omslag en titelpagina.

In het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen aan de Mariaplaats werd in april 1889 een driedaagse tentoonstelling van meer dan 900 poppen uit binnen- en buitenland georganiseerd met een fancy-fair. De poppen werden na afloop verloot; een lot kostte 1 gulden. Alle opbrengsten waren bestemd voor het Utrechts Kinderziekenhuis: naar verluidt werd 12.000 gulden opgehaald.

Het Kinderziekenhuis kon aanvankelijk uitsluitend bestaan dankzij legaten, acties en sponsors. Zo was er in 1893 een chrysantententoonstelling in Tivoli ten bate van dit ziekenhuis en haalde de Utrechtse damesvereniging Neerlands Weldadigheid in 1897 met speciale feesten 1700 gulden op.

Zeer zeldzame gelegenheidsuitgave in originele verschijningsvorm.

10 **Oscar Wilde** *Fantasiën*. *Naar het Engelsch van Oscar Wilde. Met eene voorrede van P.H. Ritter*.

Utrecht: J.L. Beijers, [november] 1889. 225 x 176 mm. Verguld halfperkament met platten bekleed met slangenleer (Eenhoorn Binderij). Kopsnede verguld. (6), 84, (6) p. Gedrukt in rood en zwart. Met zestien illustraties (enkele van 'R.Hz') en drie initialen. Eerste druk. Fraai. € 450

¶ Eerste Nederlandse (anonieme) vertaling van 'The Selfish Giant' en 'The Birthday of the Infanta', gebundeld met de iets eerder al in boekvorm verschenen verhalen 'De gelukkige prins' en 'De nachtegaal en de roos'. Johan Polak in *Oscar Wilde in Nederland* (1988):

'Deze uitvoerige studie [van R. Breugelmans] kan geen aanspraak maken op volledigheid, ook omdat de stroom van Wildeana al vanaf 1899 op kwam zetten en het meeste daarvan nu zo zeldzaam is, dat het zich, zelfs als het bestaan ervan bekend is, aan een degelijke beschrijving, gebaseerd op een exemplaar, voorhanden in een openbare bibliotheek of een particuliere verzameling, noodwendig moet onttrekken.'

Zeldzame uitgave, uit de bibliotheek van Johan B.W. Polak, in opdracht van hem omstreeks 1980 zeer luxe en extravagant [door David Simaleavich?] herbonden (zonder Franse titel).

...en de Rue de la ...
...indien zijn: in het front
...s Avenue de l'Opéra,
...de Placé Vau-
...Capucines aan beide
...de l'Opéra — het brand-
...leven. In het ruime
...ers voor de gasten in
...niet de meest verrijnde
...oor deze gelegenheid is
...st- en telegraafkantoor
...der Russische vrienden.
...oud, dat de correspon-
...te Toulouse met iemand
...omgeving van admiraal
...ze voortdurend lange
...Caesar gezonden, die
...om na zijn terugkeer
...nager te Toulouse te blijven
...ten, einde een groot
...te kunnen geven. De-
...tussen verzekerde, dat
...nisterin zoveel moge-
...met Rusland hadden
...ide hij, dat Villafra-
...de plaats voor het toer-
...tiem station zou zijn.
...November of December
...Griekenland zou terug-

...der naar Toulon, om daar
...de Russische vrienden,
...in geworden. Spottend
...President soms nog bang
...in oorlogschip zal komen
...an de Russische vreugd.
...toch feestelijk had de
...de Engelse vloot door
...vo. Voor de gasten lijkt
...zoo aangenaam. Er komt
...oor vossen en hazen.
...de gebruikelijke diners,
...autoriteiten nemen, zoo-
...te feesten geen deel.
...in zijn over 't geheel wat
...beginnen zich te troosten,
...nstratie tegen de andere
...stroses voorbij is, alles
...st afstaan van een Fran-
...ssen is ook geen zaak,
...d zich zoo zenuwachtig
...zaak is volstrekt niet
...van 1856 tot 1880 een
...de Middell. Zee gehad.
...gstationeerde eskader
...e Ajaccio had Rusland
...huis, een badinrichting
...Te Villafra had de
...het eveneens een huis,
...n stuk oever afgestaan,
...n 1863 een lazaret, een
...plaats werden opgericht.
...andere dingen te denken
...dellandse Zee verviel.
...rivale bladen schijnen
...he politieke redenen 't
...om wat te roeren om
...Dat deed ook Salisbury
...ok, ter beantwoording
...Edinburgh. Zie telegram.
...een brief gepubliceerd,
...hij de verwoording van
...Hoogerhuis slechts be-
...stel van de wettelijke
...rdert niemand wijzer mee.

...orden werden te Parijs
...anrin de artikelen waren
...president van den Parij-
...lumbert indertijd in de
...ven ter verheerlijking
...de Nihilisten. Ook aan
...kompliment gezonden. Dat
...gedaan.

...hij vrienden, of personen,
...ik, verdedigt of tracht
...beeld: treedt hij wel
...„De Nanjae“, wanneer
...eerste bedrijf, de ver-
...vraagt in de zaak
...Maueroix“. Zijn uitroep
...tertrek van „De Nanjae“,
...neme hem in haar strik-
...natie“, terwijl zijn hou-
...„Nanjae“, wanneer deze
...hewijl heeft meegede-
...wordt. Ook de manier
...der Marcelle, in het 2e
...n ernst. Een scepticus
...op zoo brusque manier
...moisje uit die wereld
...voor haar omgeving en
...Hij zou dat kind, dat
...n nog geen bijzondere
...en in haar omgeving
...gelaten hebben en haar
...euren.

...treedt het sepietische
...t voor, wanneer hij staat
...van de „perken uit
...ven en een half“, de
...man van de wereld en
...opvatting heb ik ge-
...den in den persoon we-
...niet geslaagd, dan zou

...relving voor uw gewaar-
...hoogachtend de eer te
...w. Dienaar,
...C. Ph. J. CLOUS.

...kort zijn. Wat den grond
...Olivier betreft, ben ik

...vergieding tegen Terschich's ramnzalere
...discipel in.

Zal de Newarkse schoone een klijkt
...als pleister op de wonde krijten? Het is de
...vraag, maar als 't zoo ware, zou het hen, die
...de Britische jury's kennen, niet in het minst
...verwonderen. Bij de jury heeft een vrouw
...altsoo gelijk, en hoe mooier ze is, des te
...volmaakter is het recht op haar zijde.

Maar, gekheid op een stokje, ik vraag u,
...waar moet het heen als men voor zulke dingen
...al voor de balie kan komen, als zelfs een
...plezierige dans door het Dambes' zwaard
...van een „mogeliken“ val troebel wordt.
...Gesteld, dat de jonge dame wint, zal het
...u dan verbazen te hooren, dat het heeren-
...volk liever iets anders doet, dan op dans-
...partijtjes te gaan; dat de dames, uit
...nood, zichzelf onder elkaar zullen moeten
...engageren, dat de niet-dansers — die toch
...al schrikbarend toenemen — zoo talrijk zullen
...worden, dat een der sierlijkste tradities uit
...de klassieke dagen met ondergang wordt bedreigd?
...Het is te hopen, dat de Newarkse dame een
...stevig nul op haar request ontvange, ten eerste
...ter wille van de lieve danskunst en ten tweede
...van het heil van ons, mannen. Waar moet het
...heen, waar moet het heen, zeg ik maar, als bij
...Breach of promise, Co-responsd, Affiliation
...n ook nog dancing-damages komen! Ik vrees,
...als het zoo doorgaat, zullen er geen jongelui
...meer zijn, enkel oude, droeg, vervelende, zelf-
...zuchtige bachelors, vrouwenhatende brave
...Hendriksen en sombere kluisenaars.

En Terschichore zal — *faute de combattants*
— naar een ander baantje moeten omzien.

— J. T. G.

Verspreide berichten.

Volgens de *Frankf. Zeitung* zou de
...Czarewitsch zich Zondag hebben verloofd
...met zijn 25-jarige nicht Victoria van Wales.
...Reeds vroeger werd dit gemeld en weer tegen-
...gesproken, op grond dat de Russische kerk
...huwelijken tusschen broers- en zusterskinderen
...verbiedt.

De pas geboren Prins van Rumenië
...is het 14e achterkleinkind van Koningin Victoria.

Volgens bericht uit Petersburg
...van de *Daily News* zal Giera weldra om ge-
...zondheidsredenen weder naar het Zuiden gaan.

Caprivi is te Berlijn terugge-
...keerd van zijn kuur te Karlsbad en vergezeld
...heden den Keizer naar Bremen, voor de ont-
...hulling van het standbeeld van Keizer Wilhelm I.

Men zegt, dat de begrafenis van
...MacMahon eerst na afloop van de Russische
...feesten zal plaats hebben. De Regering zal
...de familie vergunning vragen het lijk in de
...Invalides te mogen bijzetten, en wel op kosten
...van den Staat.

Op verzoek van Sausnier zelfs
...de vervolging tegen Cassagne ingetrokken.

De nacht van Zondag op Maandag
...was in het kolenbekken van Pas-de-Calais zeer
...onrustig. Er zijn daar nog ontrekks 40.000
...werksters, waarvan velen te Liévin op zulk
...een wijze de rust verstoorden, dat de cavalerie
...verplicht was een charge te maken. De weinige
...mijnwerkers, die Maandagmorgen aan den
...arbeid gingen, moesten door de militairen be-
...scherm worden, daar zij door meer dan 2000
...werksters bedreigd werden; met het oog op
...te verwachten onlusten, werd het voorzichtig
...geoordeeld de troepenmacht te versterken.
...Ook in het bekken van het Noorderdepartement
...hebben de werksters, wier getal weder
...is vermeerdert, de huizen der mijnwerkers,
...die aan den arbeid waren gegaan, aangevallen.
...In het bekken van Charleroi bedreft het
...aantal werksters Maandag ongeveer 8000. In
...de Boringe werd daarentegen den arbeid bijna
...overal hervat.

geheel. Olivier en Suzanne zijn beiden oude
...rotten, die zelfs na den strijd elkaar niet vol-
...komen antipathiek zullen worden. In Oliviers
...vervolging van Suzanne is tevens wel iets
...van 't genot van den sportsman, die een sluw
...strik wild tracht te verschalken. Is hij eenmaal
...achter den vos, dan vergeet hij meer of minder,
...dat hij het ter wille van een belagend kind doet.
...Lety maakte indertijd van de rol een bijzonder
...aardig type. Oliviers houdingen en bewegingen
...in de salons der dames waren daar zoo in het
...oogloepend anders, dan in de werkelijke groote
...wereld. Hij nam welzeker beleefdheden in acht,
...maar was toch bijzonder sans gêne. Als wilde
...hij den officier een stillen wend geven van het
...gehalted der conversatie, waarin hij verzeeld
...was, lichtte hij eens een pand van zijn jas op
...en zette zich op de punt van een tafel neder.
...Nu zijn zulke trekjes nooit ter navolging aan
...te bevelen. De eene acteur kan zoo iets doen,
...terwijl de ander een ongepast figuur zou
...maken. De heer Morin ging ook niet zoo ver,
...doch bleef toch voortdurend meer humorist
...dan ernstig zedenpreker.

Het is echter algemeen gebruik, dat de
...tooneel-artist een rol meer of minder in overeen-
...stemming met zijn individualiteit brengt en
...de heer Clous heeft altijd een ernstiger
...kant gehad, dan Morin, die ook met den leef-
...tijd in humor en gemoeidelijkheid steeds ge-

Het zou mij niets verwonderen, indien velen,
...die het stuk niet zoo nauwkeurig hebben na-
...gemaakt, even ingenomen zijn met Clous' ver-
...toelking, als met die van Morin. En de heer
...Clous zal mij, hoop ik, wel gelooven als ik
...hem verzeker, dat het mijn doel niet geweest
...is zijn welverdiend succes te bekinnelen.

De firma Beijers te Utrecht heeft sinds jaar

...telde men in de Verenigde Staten 120 dame-
...advocaten, 165 goudsmeden, 320
...schrijfters, 588 dame-journalisten, 2136
...vrouwelijke architecten, schiedkundigen en
...apothekers, 2061 kunstenaressen, 13.182
...musicusken van beroep, 56.000 landbouwers,
...5135 ambtenaressen, 2488 doctores en heel-
...meesteressen, 21.071 winkeldochters, 14.405
...winkelsters, 160.000 onderwijzeressen.

De Belgische Minister van Financ-
...en heeft besloten, dat vrouwen voortaan
...kunnen worden toegelaten als geëmployeerden
...op de kantoren der registratie.

De laatste directe afstammeling
...van den grooten Blücher, de 53-jarige graaf
...Blücher, is met zijn vrouw op het slot Wietzow
...bij Greifswald door den huisjager vermoord.
...Wegens een vrijage met de kamierier was
...aan beiden de dienst ongezegd. Hierop schoot
...de jager het echtpaar, terwijl het niets kwaads
...vermoedend uit een venster keek, dood en
...benam daarna zichzelf het leven.

Blijkens nadere berichten is mevrouw Blücher
...niet dood, maar zoodanig gewond, dat de
...toestand hopeeloo is.

In Lancashire werden eenige
...mijnen heropend tegen een loonsverlaging van
...15 pCt., maar niet den mijnwerker hervatte
...den arbeid. De prijs der steenkolen is te
...Londen nog 1 à 2 sh. gedaald. Door gebrek
...aan steenkolen wordt Burnley, een stad in
...Lancashire, van ongeveer 60.000 inwoners,
...seldert Vrijdag niet door gas verlicht. De
...theaters en verscheidene winkels waren Zater-
...dagavond gesloten en Zondagavond werden
...de kerken door lampen en kaarsen verlicht.

Op een politieke vergadering
...onder leiding van het radicale Kamerlid Bar-
...zilai te Rome in het Koninklijk circus ont-
...stond twist met anarchisten, waarbij vele per-
...sonen werden gewond. Na de vergadering
...brandde het circus af, men vermoedt dat het
...in brand is gestoken.

Tegen het Vaticaanse blad *Moni-
...teur de Rome* is een vervolging ingesteld
...wegens alarmeerende berichten, die gevaar
...opleveren voor den landsvrede.

Aan het Oostenrijksch socia-
...listisch congres zal door 53 Boheemsche socia-
...listen worden voorgesteld dat bij verwerping
...van graaf Taaffe's kieswet een algemeen
...werkstaking zal worden geproclameerd.

Te Baselona is wederom een
...anarchist in hechtenis genomen, ten wiens
...huize belangrijke geschriften, bommen en on-
...tplofbaar stoffen zijn gevonden.

De Russische Minister van Binnenl.
...Zaken vroeg het advies van 49 gouverneurs
...van gouvernementen over een plan tot in-
...voering van verplichte verzekering van den oogst
...tegen misgewas, 42 hunner verklaarden er
...zich tegen.

Volgens officiële opgave had
...het Russische leger op 1 Sept. jl. 1164 gene-
...raals, terwijl het gehele officierscorps ruim
...30.000 man sterk is.

Voor de rechtbank te Kieff is
...een proces in behandeling tegen familieleden
...van den onlangs overleden zeer rijken koopman
...Shimoroff. De beschuldigen zouden tijdens
...zijn ziekte aan den millionaire 8 miljoen roebels
...hebben onttolen.

De cholera. — In het geheel zijn in
...het werkhuys van Greenwich reeds 210 ge-
...vallen voorgekomen. Eergisteren 13 nieuwe
...gevallen, geen sterfgeval. Het medisch rapport
...verklaart de gevallen „in hooge mate veracht
...van cholera“.

In Bosnië zijn voorgekomen 64 gevallen,
...32 sterfgevallen. Te Dorpat sinds 3 dagen 26
...en 10. Te Livorno Zondag 26 en 30, te Palermo
...8 en 7.

In de provincie Biscaya neemt de ziekte
...af. Van 13 tot 16 dazer kwamen daar 35
...ziekte- en 22 sterfgevallen voor. Van Zondag
...op Maandag kwamen volgens officiële be-

...en dag relaties met vertalers, blijkbaar van
...goeden huize, zoowel in de sferen der kunst,
...als der maatschappij. Immers aan hen is men
...verschuldigd een keur van vertaalde novellen
...en romans, die mij toen bijna voor het
...natuurlijke zouden gewonnen hebben. Thans
...is bij dezelfde firma verschenen de vertaling
...van een drama door Oscar Wilde, waarin als
...het ware getoond wordt, hoe een man van
...smaak en taet, als die dolle Oscar, door kunst,
...dat is keus, iets, als die dolle Oscar, door kunst,
...naeeteveit en ziekelijke bijgelovigheid in het
...werk van den Gentenaar mist en daardoor een
...veel dieper kunstindruk maakt. In *Salomé*, zoo
...heet het drama in den bedrijf, waarvan de ver-
...taler ook weder zijn anonymitet bewaart, heeft
...Oscar Wilde dezelfde stommig-toeloesing en-
...listigheijde toegepast, als Maeterlinck, doch met
...grootte gematigdheid en eenige korrelen zouts.
...Men bemerkt het doordrenkt het opzet van den kunst-
...enaar niet. Het telkens herhalen van denzelfden
...volzin heeft in *Salomé* den schijn gekregen
...van een Oostersch spraakgebruik en de bijge-
...loovigheden en voorgevoelens berusten meestal
...op feiten, die in den loop der historie plaats
...vinden, of op het geloof der tijden. Het stuk
...bevat de geschiedenis van Herodes Antipas,
...die de goddeloze Herodias tot vrouw en
...Salomé tot stiefdochter heeft. De tetrarch slaat
...een begeerig oog op de laatste en wordt te-
...vergeefs door Herodias teruggehouden van
...Salomé te doen dansen. De Koningsdochter
...laat zich eindelijk overhalen als Herodes be-
...druft elken wensch van haar te zullen ver-
...vullen. Zij peinst namelijk op wrak. De profeet
...Iokanaan, n. Johannes de Dooper, heeft haar
...liefde versmaad. De kleurrijkste beelden eener
...Oostersche fantasie heeft zij met haar praech-
...tig mond gesproken, om daarna weder te
...vervallen in den bittersten smaad, als de man

...lucht te doen springen. De man beweert dat
...de Regering hem 10.000 ds. voor zijn onder-
...neming boodte.

De expeditie van dr. Nansen
...naar de Noordpoolzee is, tengevolge van lang-
...durig onopnthoud, eerst den 12n Augustus aan
...de Oostelijke monding van straat Jager aan-
...gekomen. De wakkere leider dezer tocht hoopt
...omdanks deze verlaten tocht op tijd op de
...eilaanden van Nieuw-Siberië aan te komen om
...zich van daar zoo ver mogelijk in noordelijke
...richting te begeven.

De kabel, die Nieuw-Caledonië met
...Queensland verbindt, is 1600 kilometer lang
...en werd in 2½ maand gemaakt in een fabriek
...te Calais.

Een Kaapsch ambtenaar bij de
...spoorwegen heeft een plan ontworpen om op
...gemakkelijke wijze den Tafelberg te bereiken.
...Hij wil een pad maken naar de hoogte en
...daarlangs op drie voet van den grond een
...kabel aanleggen, die met een snelheid van
...2½ Engelse mijl in het uur kan worden
...voortbewogen. (Een Engelse mijl is twintig
...minuten gaans). Ieder passagier wordt voorzien
...van een band die om het lijf wordt bevestigd.
...Aan den band is een haak die naar willekeur
...met den kabel kan worden vast- en losgemaakt.
...Op die wijze kan dan iedereen zich zonder
...veel moeite naar het plateau van den Tafelberg
...laten slepen. Volgens *Ons Land* is reeds voor-
...gesteld een maatschappij op te richten, waar-
...voor een kapitaal van 4500 p.d. st. noodig is.
...Wanneer gedurende 200 dagen van het jaar
...elken dag 50 menschen zich naar boven laten
...slepen en elk twee shillings betaalt, zou de
...onderneming tien procent kunnen uitdeelen.

Aan 127 politiegagenten te Londen
...werden eergisteren medailles en getuisschriften
...voor ambulante-dienst uitgereikt. Bij die ge-
...legenheid werd meegedeeld, dat de politie op
...den trouwdag van den Hertog van York op
...44 posten hulp verleende aan ongeveer 1500
...gewonden of gekneden.

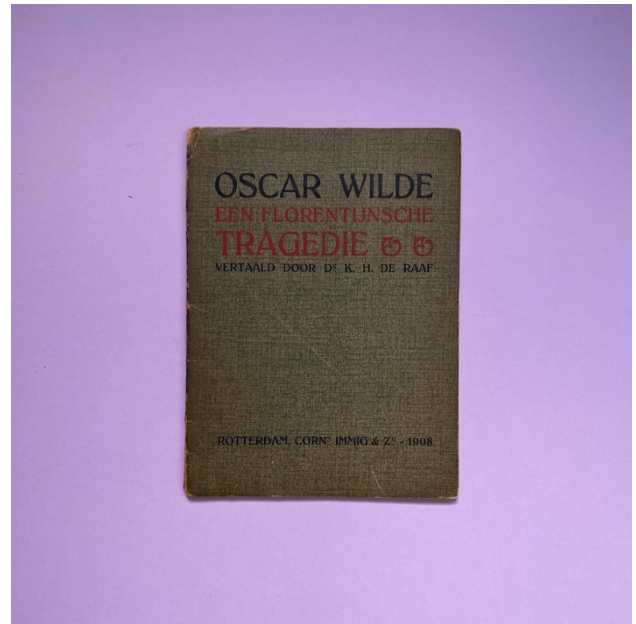
Bij een politie-rechtbank te Londen kwam
...een man, die terecht had gestaan verdacht
...van moord op een politieagent maar wiens
...onschuld was gebleken, klagen, dat niemand
...hem meer in dienst wilde nemen, zoodat zijn
...vrouw en kinderen honger leden. Hulp werd
...hem verleend en een onderzoek wordt ingesteld.

Drie mannen, die te Londen uit aardigheid
...aan een brandseel trokken, werden ver-
...oordeeld tot een boete van f60 of een
...maand gevangenisstraf.

Sinds midden Augustus is ver-
...dwonen een student in de rechten te Dresden
...baron Süßmühl, die een tocht in de Alpen
...was gaan maken. Thans zijn in een grot bij
...Chiavenna stukken van een menschelijk lichaam
...en kleederen, die aan S. moeten hebben toe-
...behoord, gevonden. Men vrees dat hij is
...vermoord en het lichaam aan stukken gekakt is.

De huwelijksreis in een lucht-
...ballon. — Mevrouw Charbonnet en de heer
...Ponta zijn te Turijn teruggekeerd van de onge-
...lukkige huwelijksreis in een luchtballon, waarbij
...de heer C. den dood vond. Hij is echter niet
...uit den ballon gevallen. Na de bruiloft verlieten
...de heer en mevrouw Charbonnet en hun vriend
...Ponta in den nieuwe luchtballon, dien Char-
...bonnet zijn jonge vrouw, een dochter van
...goeden huize, als huwelijksgeschenk had aan-
...gebooden, Turijn en dan de Piobesi. Den
...volgenden dag zetten zij den tocht over de
...Alpen voort; een hevige storm slingerde den
...ballon tegen een gletscher. Het ongeluk liep
...vrij goed af; de passagiers kwamen met den
...schrik vrij, maar de ballon was gebroken. Den
...geheelen avond en nacht brachten het jonge paar
...en de vriend door in noodweer op den glet-
...scher. Den volgende ochtend aanvaardden
...zij den terugtocht; toen zij nog niet ver waren
...gevoerd, verdween Charbonnet plotseling in
...een afgrond. Na hoopeloze pogingen om hem
...te redden, zetten Ponta en de jonge weduwe
...de reis voort, maar ook Ponta viel en werd
...zoodanig gewond, dat hij niet verder kon.

Gods niet weten wil van de dochter van
...Babylon, de dochter van Sodom, gelijk hij
...haar noemt „Iokanaan, ik brand van liefde
...voor u. Uw lichaam is wit als een lalle in een
...nooit afgemaaid veld. Uw lichaam is wit als
...de sneeuw, die op de bergen ligt, als sneeuw,
...die op de bergen van Judaea rust en smeltend
...vloeit in de dalen. De rozen in den tuin der
...Koningin van Arabië zijn minder wit, dan
...de blankheid van uw lichaam. Noch de rozen
...van den tuin der Koningin van Arabië, van
...den zoetgeurende tuin der Arabische Koningin;
...noch de voeten van Aurora, op pas ontkopen
...bloemen trippelend; noch de boezem der maan,
...als zij zich vipt aan den boezem van den Oceaan;
...neen of is niets ter wereld zoo wit als de
...blankheid van uw lichaam.“ En als de profeet
...haar afwijst, volgt de terugslag: „Uw lichaam
...is afgrijpselijk als het lichaam van een melaste-
...t. 't Is als een muur van kalk, waarover adders
...hebben gekropen, als een muur van kalk,
...waarin schorpioenen nestelen. 't Is als een wit
...gepleisterd graf, dat vol afzichtelijke dingen
...is. 't Is afschuwelijk je lichaam, afschuwelijk...
...'t Is op je haar, Iokanaan, dat ik verlied ben.
...Je lokken zijn als trossen druiven, die in den
...wijngaard hangen van Edom, in het land der
...Edomieten. De lange, donkere nachten, de
...nachten, waarin de maan zich niet vertoont en
...de sterren bang zijn, zijn niet zoo donker als uw
...lokken. Het zwigen, dat is in de wouden heerscht,
...is niet zoo donker. Er is niets in de wereld zoo
...donker als uw lokken... Laat mij ze aanraken.“
...En wanneer de profeet haar verontwaardigd
...terugwijst, volgt opnieuw de dichterlijke terug-
...slag in de verasmading van al dat schoons.
...Eindelijk verheerlijkt zij den mond van
...Iokanaan en zegt: „laet mij uw mond zoenen“,
...waarop een jong Syriër, die haar bemint, zich
...dood steekt. Op zijn bloed glijdt later Herodes
...uit en daarin zit hij naderend onheil. Nu,

11 **Oscar Wilde** *Salomé. Drama in één bedrijf.* [Vertaald uit het Frans door J.G. Robbers.]

Utrecht: J.L. Beijers, [november] 1893. 187 x 100 mm. Ingenaaid. (6), 104 p. Niet afgesneden. Gedrukt in rood, zilver en zwart op geschept papier. Eerste druk. Iets scheefgelezen. Omslag met kleine vouwtjes en scheurtjes. Enkel roestvlekje. € 600

¶ Eerste Nederlandse vertaling van het in het Frans geschreven en gepubliceerde toneelstuk *Salomé* (1893). Deze Nederlandse vertaling verscheen een jaar eerder dan de Engelse vertaling.

Jacobus George Robbers (1838-1925), vader van de literator Herman Robbers, was uitgever en boekhandelaar. Zijn naam wordt nergens in deze uitgave genoemd, maar het *Nieuwsblad voor den Boekhandel* van 28 maart 1893 kondigde een vertaling van *Salomé. Drame en un acte* (1893) door 'Jacs. G. Robbers, te Amsterdam, ten behoeve van de Firma J.L. Beijers' aan.

Tamelijk luxe uitgevoerd, op zwaar papier, met een in zilver gedrukte maansikkel op het omslag. Extreem zeldzaam.

12 **Oscar Wilde** *Een Florentijnsche tragedie. Vertaald [uit het Duits] (en kort toegelicht) door Dr. K.H. de Raaf.*

Rotterdam: Corns Immig & Zn., 1908 [= maart 1909]. 200 x 148 mm. Ingenaaid. 32 p. Eerste druk. Ruggetje beschadigd. Naam in potlood op schutblad. € 35

¶ Eerste Nederlandse vertaling van het onvoltooide toneelstuk *A Florentine Tragedy*.

In zijn toelichting geeft Raaf aan waarom hij zich aanvankelijk op de Duitse vertaling baseerde. Kort na deze uitgave publiceerde P.C. Boutens in eigen beheer zijn vertaling (uit het Engels) onder de titel *Een Florentijnsch treurspel* (1909).

COLOFON

Catalogus 32 5 november 2021

Tekst en beeld Nick ter Wal

Vignet Olivia Ettema

Lettertype Avenir

Adres Hereweg 134, 9722 AA, Groningen

Telefoon 06-41909324

IBAN NL08TRIO0379619288

KVK 73792640

BTW NL002164220B81

Web www.artistiekbureau.com

Mail info@artistiekbureau.com

